

HALLINDEN MED OMNEJD

Av Arne Sivertsson

Arne Sivertsson föddes den 12 maj 1917 i Göteborg (Oskar Fredriks församling). 2 år senare flyttade familjen till Stranderäng (Bro församling). Han gick i Skorve skola under åren 1924 till 1931. Efter avslutad skolgång arbetade han under åren 1932-1934 på Bjälkebräcka Gård (Där Färdig Betong i Hallinden ligger.)

Under 1935 var han tillsammans med barndomsvännen (Harald Johansson) på ett arbetsläger för ungdomar i Målilla. Arbetet bestod i att röja upp efter en skogsbrand, själva området var ca 6 mil i omkrets.

Militärtjänsten gjorde han i Uppsala 1938-39. Sin yrkesbana inom bageri & konditoribranschen började han hos Ödmans i Gravarne (Kungshamn) som lärling 1940 och fortsatte sedan till Lilla Edet 1941-1942. Därefter flyttade han till Göteborg och arbetade på olika bagerier inom staden.

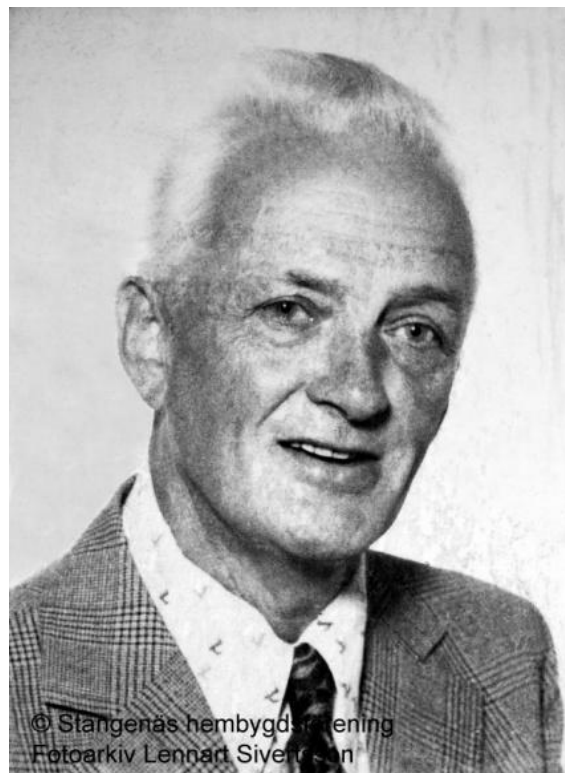
Han gifte sig med Anna Niklasson från Flat, Lyse den 8 april 1944. Tillsammans fick de 2 st. söner.

1953 flyttade fam. till Hallinden och startade Hallindens Bageri & Café, som han drev tillsammans med sin fru fram till 1982.

Hans stora intresse efter pensioneringen var att kartlägga och leta upp gamla torp och vägar som funnits i Hallinden med omnejd. Viss information fick han via sin rörelse där han träffade folk och saknades det något så tog han kontakt med bekanta.

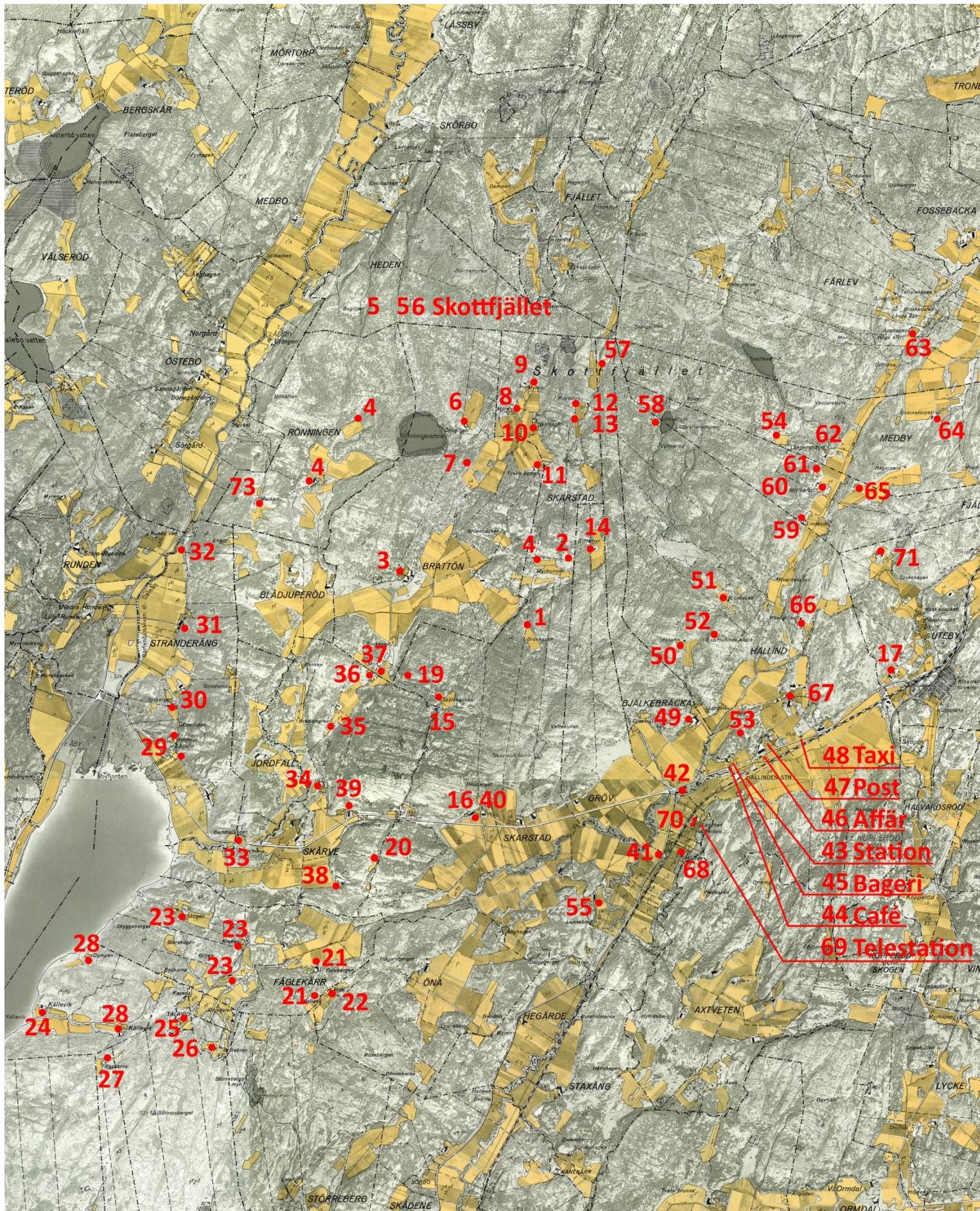
Han dog 7 Mars 2004 i Brastad.

(Källa: Lennart o Bo Sivertsson)

Torp och byggnader

1. Grövkasen.	Sid 4.	39. Dahlbergs	Sid 22.
2. Mjölkebacken.	Sid 4.	40. Skarstad.	Sid 23.
3. Brattöns gård	Sid 5.	41. Ryds hus.	Sid 23.
4. Brattöns gård Rönningen Zimmehagen		42. Wallins snickeriverkstad.	Sid 24.
Loretorpet Lökholmen Myrholmen	Sid 6.	43. Hallinden station	Sid 24.
5. Skottfjället	Sid 6.	44. Hallinden café	Sid 24.
6. Rönningevatten Örnsgiljan, Orusten	Sid 7.	45. Hallindens bageri o café	Sid 25.
7. Kantetorpet under Brattön	Sid 7.	46. Hallindens speceriaffär	Sid 25.
8. Fridhem	Sid 8.	47. Hallindens Post	Sid 25.
9. Myren	Sid 8.	48. Hallindens Taxi	Sid 26.
10. Hästhagen	Sid 9.	49. Bjälkebräcka gård	Sid 26.
11. Ängen	Sid 9.	50. Torpet Snytan	Sid 27.
12. Koppon Kobben Kobbemyren	Sid 9.	51. Torpet Lövkasen	Sid 27.
13. Mörkemyr	Sid 10.	52. Hallindens kulle	Sid 27.
14. Blötemyr	Sid 10.	53. Hallindens festplats	Sid 28.
15. Melintorpet	Sid 11.	54. Silbertorpet	Sid 28.
16. Grenanders affär	Sid 13.	55. Håla	<u>Sid 23.</u>
17. Tokehagen	Sid 13.	56. Skottefjället	Sid 28.
18. Posten Brodalen telegrafan	Sid 14.	57. Stångkullen Pante Tildas torp	Sid 29.
19. Spelhagen	Sid 14.	58. Lillevattnet	Sid 29.
20. Åsarna	Sid 14.	59. Hagetorpet Linnevik	Sid 29.
21. Fåglekärr	Sid 15.	60. Mjölkeröd.	Sid 30.
22. Mon	Sid 15.	61. Trappeliden.	Sid 30.
23. Kroken Krogen Skogen Bommerit	Sid 15.	62. Långemyr	Sid 31.
24. Källvik.	Sid 16.	63. Bruskedal	Sid 31.
25. Gärdet Hytta Talavid	Sid 16.	64. Snäcket (Snäcketorpet)	Sid 31.
26. Torpet Bråtebron Sjöbloms	Sid 16.	65. Petersborg under Fjäll	Sid 31.
27. Backarna	Sid 16.	66. Kasegiljan soldattorp	Sid 32.
28. Olle i Källvik Dampen	Sid 17.	67. Hallind 3:24 3:23	Sid 32.
29. Snipet Stranderäng Täppan 2	Sid 17.	68. Enhovs	Sid 32.
30. Stranderäng 1:20	Sid 18.	69. Gröv telegrafan	Sid 33.
31. Stranderäng 1:26	Sid 18.	70. Albertsro Gröv 1:6	Sid 33.
32. Wabacken rote 70	Sid 18.	71. Utby 1:23 i Bro	Sid 34.
33. Gamlänge	Sid 19.	72. Tragiska händelser	Sid 35.
34. Kornhagen	Sid 20.	73. Marketorpet	Sid 35.
35. Brattemyren	Sid 20.		
36. Mor Augusta Skorveskog.	Sid 21.		
37. Mon, Kasen	Sid 21.		
38. Martinssons Bonnekärr	Sid 22.		

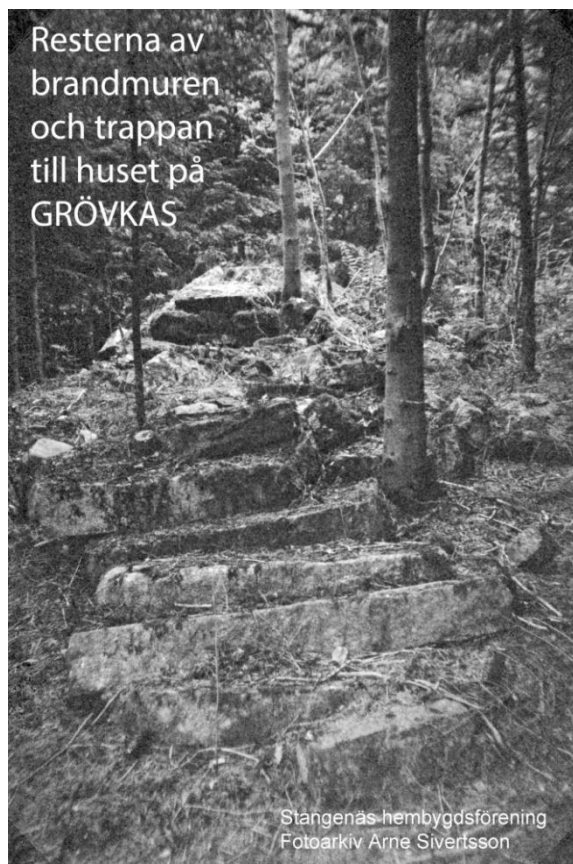

1, 2. Grövkasen – Mjölkebacken.

Många har nog hört det gamla ordspråket som säger: Den som söker han finner, och själv har jag erfarit detta. Har nämligen haft en uppgift att utreda begreppet med dagsverkstorpären Niklas Anton Olsson och hans familj å Grövkasen under Skarstad 2:8 i Bro församling. Men det blir en särskild förteckning på detta. Under min barndom följde jag ofta med min mor till skogen och

Resterna av Fredriks stuga på Mjölkebacken

Lennart Sivertsson vid den underliga klyftformationen vid Grövkas, med stenar fastkilade

plocka bär, ja hon prata ofta om Grövkasen men vi var aldrig så långt inne. I närheten av Grövkas låg ytterligare ett som enligt gamla uppgifter skulle heta Mjölkebacken, vars brukare var Johan Fredrik Niklasson f 1844 d 1926-11-01.

Resterna av tomten finns kvar och har lokaliserats och fotograferats liksom Grövkasens. Dessa båda personer skulle vara halvbröder på fädernesidan. För att återgå till Fredrik blev han sedermera gift med en flicka från Bärfendal Östebo sør- och nordgård motsvarande idag dem vi kallar Alfred Hansson (Tillander)- Emil Olsson (Stålberg) samt Birger Olsson (Lennart Olsson). Under någon av dessa gårdar fanns på andra sidan älven Östebogiljan som sträcker sig mot Rönningen. Där enligt uppgift i boken 5 socknar Berfendal-Svarteborg-Håby-Foss-ValboRyr skulle torpet Stycket vara beläget. Dit flyttade Johannes Andersson f 1791 som brukat någon av nämnda gårdar med sin familj och frun som hette Beata Olsdotter f 1794. Deras barn tvillingarna Olena och Christina f 1825, Anna-Greta f 1831, Juliana f 1834, Carolina Amalia f 1837, sonen Aron f 1840. Samma år flyttade familjen till torpet Stycket! År 1875 dog Johannes.

3. Brattöns gård

Dottern Anna-Greta blev senare gift med Fredrik och bosatte sig på gården Brattön. Året 1874 föddes dottern Bernhardina därefter Hilma som dog vid 3-års ålder. Bernhardina blev sedermera gift med Carl Johansson vilken senare övertog ansvaret för gården. Föräldrarna flyttade då till torpet Mjölkebacken. Under åren därefter föddes på gården Brattön följande barn: Georg f 1903 d 1951, Alice f 1904, Ester f 1905, tvillingarna John f 1906 d 1989, Clara f 1906, Gerda f 1908, Erik f 1909 d 1991, samt ytterligare ett par tvillingar Rosa f 1911, Torsten f 1911 d 1992, Karin f 1912, Nils f 1913, Ruth f 1915 dog efter 2 år.

Den 6 oktober 1928 kom Ester Bernhardina Johansson till Göteborg och fortsatte ut till Stigbergskajen där hon gick ombord på MS Drottningholm för vidare resa till USA. Ombord på båten träffade hon senare en norsk gutt Andreas Strand och denna träff blev livslång. Året efter kom Esters syster Clara över till dem. Efter 6 år blev det hemfärd 1934, fast avsikten var ju att åka tillbaka, men så blev det inte. En tur bort till Norge blev det innan dom övertog Brattön året 1935. Men 1943 råkade Strand utför en olycka, varför gården utarrenderades i 5 år. Sonen Roy med hustrun Doris övertog sedan ansvaret.

Ättlingar efter dessa syskon (Carl Johanssons barn) finner man lite varstans i Västsverige. Enligt uppgift av Ester Strand har stenen till husgrunden hos Fredrik uttagits av min morfar Martin August Strands som även periodvis under vintertid bodde hos Fredrik, sedan fru Strand dog i maj 1918. Bernhardina dog 1945 och Carl Johansson dog 1957.

4. Brattöns gård Rönningen Zimmehagen Loretorpet Lökholmen (Myrholmen).

Undertecknad har nu i ett par omgångar redogjort för Grövkas samt Fredriks Mjölkebacken och ämnar nu fortsätta med **Loretorpet**. Beträffande Grövkas berörde jag då Brattemyren under Skorve men nu skall jag vidare upp mot **Brattön** och den första av de högt belägna gårdarna. Den ägs numera av Roy och Doris Strand som övertog densamma efter hans föräldrar någon gång under 1982. Här föddes på sin tid Simon Olsson den 9 juni 1798. Han gifte sig sedermera med Christina Engelbrektsdotter född 16 maj 1795.

5. Skottefjället.

Fjällpartiet, om man får kalla det så sträcker sig från Dingleslättens gårdar ut mot Åbyfjorden. Det blir för min del huvudsakligen själva kärnan av området jag kommer att beröra. Området består till stor del av berg- och skogsparti med en dalgång som sträcker sig från de inre delarna och ut mot Brattön och ner till Skorve. Innan den stora jordreformen genomfördes på 1850-talet fanns här ett otal backstugor och torpställen. På den tiden blev det till att knalla iväg över skogsmarkerna till affärerna. Nu kör man bil till "Kobben" från Hallinden och över Brattön till de flesta i dag varande ställena därinne.

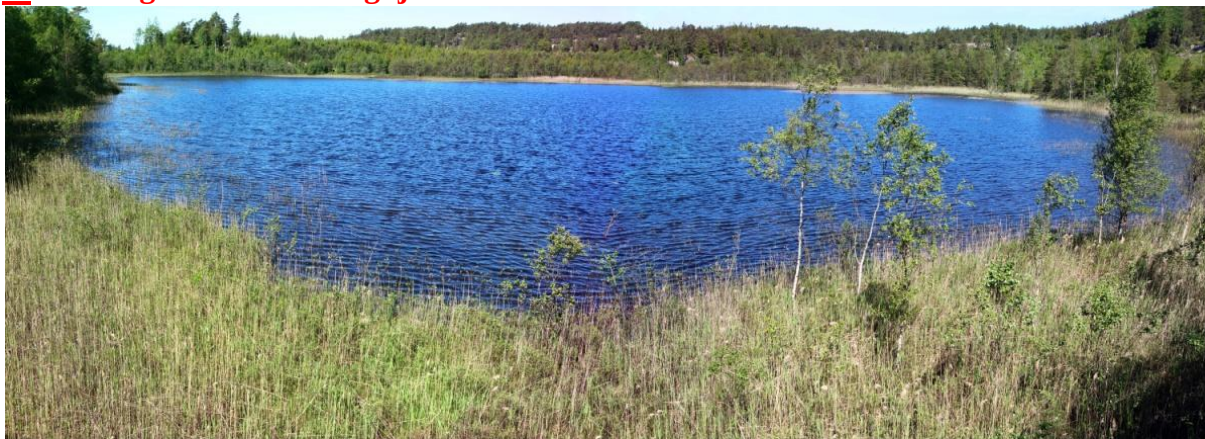

Simon har nu hamnat här uppe, och bodde här tills sonen Lorentz övertog gården och föräldrarna flyttade till Änghagen

Karl Göransson och Torsten Carlsson med varsin häst i "Edwards" hage på Rönningen. Karl var son till farmors syster Paulina. Torsten var systerson till Karl Göransson.

6. Rönninge vatten – Örnsgiljan.

Rönninge vatten 2017

Fot© Morgan Sandström

Jag börjar nu vid Rönninge vatten för strax intill ligger Örnsgiljan under Brattön. Omkring sekelskiftet och framåt bodde här en gammal odalman vars namn var Anders Olsson, men kallades alltid för "Orusten". I sin dagliga gärning på torpet använde han sig av ett par kor samt även vid andra körslor t.ex. vid leveranser av hans egna tillverkade stegar. Själv minns jag när han kom körande. Personen ifråga skall vara född på Orust och dialekten motsäger inte detta. (1839-1933, född Röra församling på Orust)

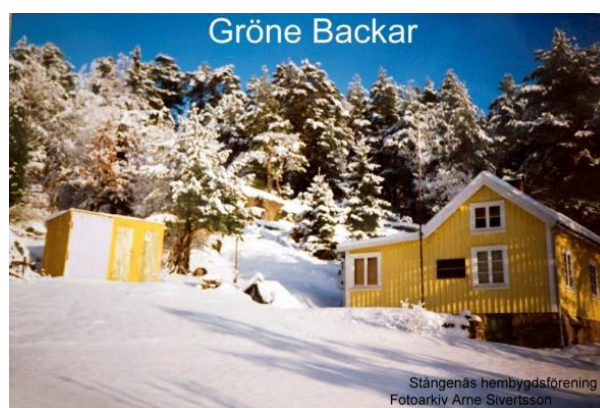
Jag kan berätta en episod om honom när hans fru kom ner till Sjöbergs i Stranderäng och Sjöberg ville tala med Olsson om en sak, vilket hon lovade framföra. Det dröjde, men en dag kom Olsson ner och fick då höra vad det var fråga om. Svaret blev då *"Jau, jau har hun lövvat så kommer hou väll"*. Han kunde vara så där vresig mot folk ibland. Ägaren till Örnsgiljan sålde detsamma när det blev ledigt. Det var John Johansson som av ägarna Johan och Ingeborg Börjesson köpte detsamma. John gifte sig omsider med Svea Myrström som numera står som ägare sedan maken dog i december 1993.

Berättelser om "Orusten":

I seklets början fanns knappast någon maskinell utrustning att tillgå vid skördetiden, på de mindre gårdarna, utan det blev människan som fick utföra detsamma. Det blev lien och efter den kom i regel en person och tog upp säden, så även på Brattön. Då plocka "Orusten" ner en del plommon och bjöd folket på. När han kom till en flicka från trakten blev hans fråga: *"Eder du plömmer"* svaret blev ju ja, då uttryckte han sig så här: *"Jä jä då behöver väll inte jäj ge dej närra"*. Personen här ovan döljer sig bakom torpet Örnsgiljan vid Rönningevattnet. Jag garanterar att historien är sann.

7. Kantetorpet under Brattön 1:4 - 1:10.

Befinner man sig på vägen från Brattön in mot de befintliga torpen som fanns därinne: Martin Samuelsson, Björk, Davidsson samt Myrström, samtliga under Skarstad. Härvid passeras "Torget" där vägen till höger går mot f.d. soldattorpet för Brattön, numera Forsberg, ja även stugan på **Gröne Backar**. Men sedan fortsätter man vidare inåt Dammingarna då man upptäcker en väg till vänster som bär uppåt

Stängens hembygdsförening
Fotoarkiv Arne Sivertsson

6. Örnsgiljan (Orusttorpet)

Men halvvägs upp i backen finns en öppen plats på vänster hand där man ser Rönningevatten. På motsatta sidan fanns en gång i tiden fram till 1930-40 talet en gångstig ner mot vägen där man nu i granplanteringen skymtar resterna av byggnaderna från 1800-talet. Självt har jag i mina pojkar passerat området fast då hade man inga tankar på sådant, vilket inte var så konstigt. Här bodde ett par personer som föddes i seklets början men fram mot 1860-70-talet for dessa över till USA. Ägarna till Brattön 1:3 Doris och Roy Strand fick sommaren 1993 besök av en kvinna och man från Amerika som berättade att det var deras morfars och mormors härstammat härifrån. Dom blev också visade platsen där husen legat. De fick därmed bekräftat var torpet legat av värdfolket. Redan 1996 återkom dessa personer till Doris som tyvärr ej kunde ta hand om dem. De hänvisades till Gösta Dahlberg i Skorve som tog dem med ner till Stranderäng – Grinnarne, där bor nämligen en engelsman och därmed var det kontakt för deras vidare efterforskningar om Kantetorpet, som ligger på f.d. Ingeborg Börjessons gård Brattön 1:4, 1:10 numera Katarina Danielsson. Enär något nytt ej framkommit avslutas det hela, sker någon ändring får det bli en komplettering.

8. Fridhem. Nu är det klart för att gå vidare ner mot Amanda och Martin Samuelsson, föräldrar till våra tidigare grannar här i Hallinden. Martin har haft två bröder Carl och Nathanael Samuelsson i Skarstad. Den sistnämnde far till Karl och Axel Wallin i Hallinden. Amanda var bördig från Karl Olsson Skarstad, numera Rune Thuressons gård. Ganska invecklade förhållanden eller hur?

9. Myren Härifrån bär det iväg till nästa ställe vilket blir gamle soldaten Björk som lämnat sin tjänst för Brattön och därmed tjänstebostaden. Björk var far till grundaren av Göteborgs Vattenfabrik. Nästa ägare blev troligen Annie och Gustav Davidsson som hade söner Nils och Harald. Harald dog 1936 i barnförlamningsepidemin som härjade

i trakterna. Nils blev gift med Karin Hjälms från Mörkemyr. Davidsson arbetade som smed och "OrusteJohn" som trumläggare vid AK:s vägbygge Hallinden-Stranderängs bro 1935. Nils Davidsson dog någon gång i slutet av 1950-talet. Detta ställe bebos numera året runt, fast av okända.

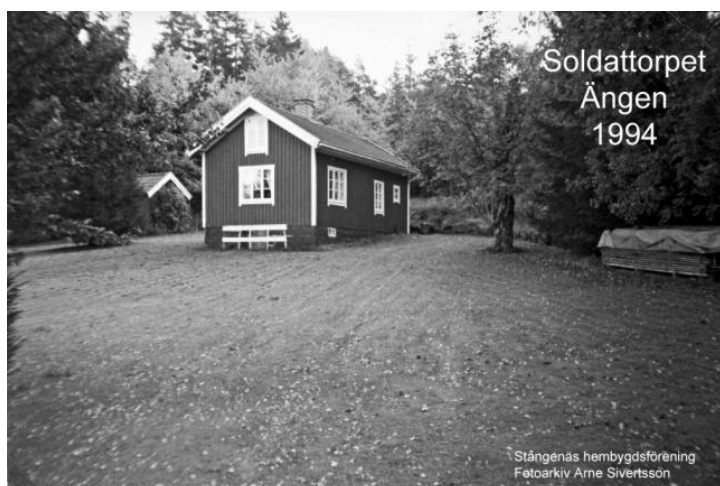
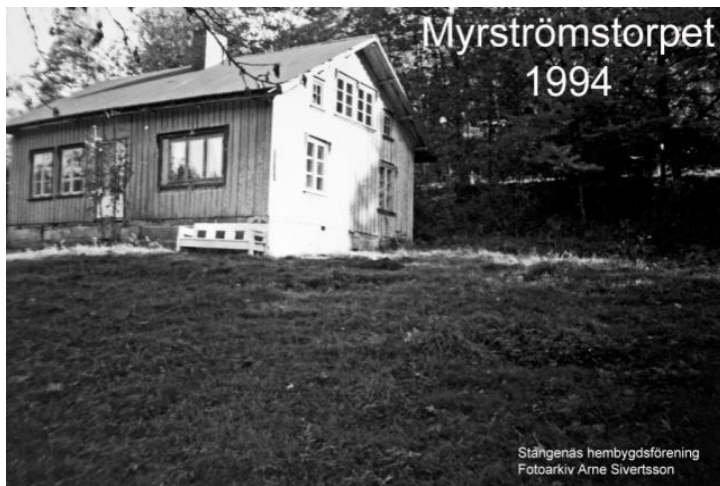
10. Hästhagen. Går vidare mot Myrströms och ett släkthus, ja så kan man kalla det. Myrströms fru Emelie hade sina rötter från Rönningen. Hennes mor Paulina var bosatt där, hon var också syster till min farmor vilka var bördiga från Störreberg. Myrström bar posten under 1920-30 – talet mellan Hallinden – Stranderäng. På den tiden var posten inhyst hos Torsten Sjöbergs, därstädes i andra våningen.

11. Ängen.

Befinner mig numera på det gamla soldattorpet, dåtidens tjänstebostad. Mig veterligen blev nog Björk den siste soldaten för Brattön. Gerda och Albert Forsberg blev nästa innevånare. Så småningom byggdes ett hus här nere i Hallinden dit familjen flyttade. Därefter kom Lignell och numera fungerar den som sommarbostad för ättlingar till Hagströms i Brattön.

12. Koppon, Kobben, Kobbemyren.

Längre ut härifrån har man Kobbemyren, därav namnet "Kobben". På detta ställe bodde här en ganska barnrik familj. Bertha och Johan Eliasson, vars ättlingar påträffas lite varstans i trakterna häromkring. Familjen bodde här till fram på 1930-talet enär yngsta flickan gick i skolan i Skorve, när jag slutade där 1931. Torpet är nu igenplanterat med skog samt berört av stenbrottet, varför man inte känner igen sig.

Koppbon Skottfjället, förmodligen från början av 1900 talet.

På 1970 talet fanns husgrunden kvar, idag helt överflytt.

Fotoarkiv Solveig Blomstrand. Bild Mats Johansson Uddevalla.

13. Mörkemyr, blir nästa etapp, vilket ställe nu är helt utplånat efter stenbrottets uppkomst. Själv var jag inne i stugan 1929 och hälsade på en bekant familj. Men tidigare fanns en familj som kommit från Blötemyr vilket kommer att beröras därifrån längre fram. Bland de som bott här fanns Petrus Hjälms dotter Karin blev gift med Nils Davidsson (som tidigare från Björcks ställe, Myren). Hon lever fortfarande och bor numera i Lyse eller Brastad.

Mörkemyr 1930-1935

Vanja Mattsson mormor Agneta Asklund Svante Färdig

Mörkemyr 1930 40 tal

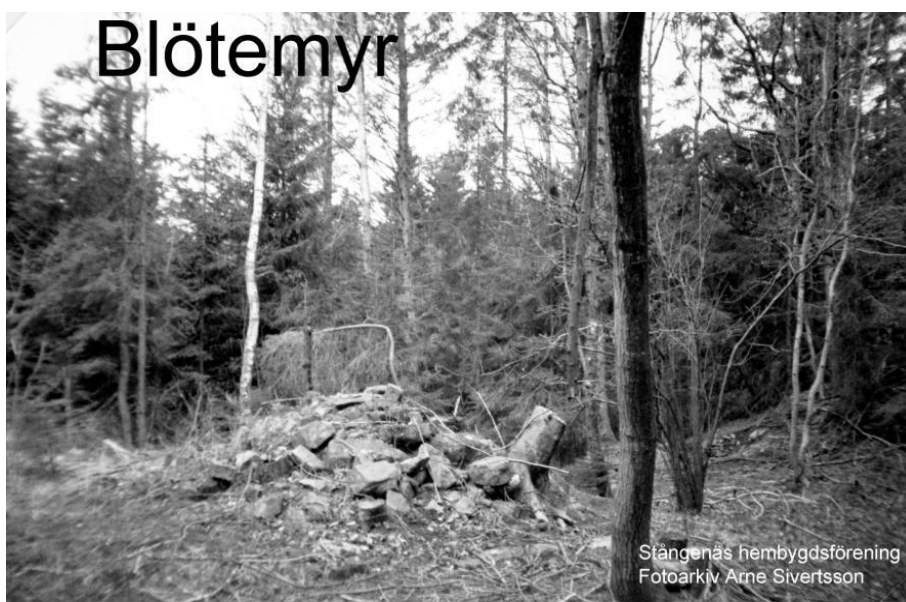
Mörkemyr 1990, Anna Sivertsson
Backen uppåt till vänster leder till "Kobben"

Mörkemyr 1994 Anna Sivertsson

14. Blötemyr.

Är nu nere vid Blötemyr, vilket ställe ligger under Bjälkebräcka gård. Någon gång vid seklets början eller däromkring bodde inne vid "Lillevattnet", Katrina och Martin Hansson. Deras son Mauritz som sedan gifte sig med en flicka Maria, vilka sedan bosatte sig här. Under årens lopp växte barnaskaran, det var fyra pojkar: Åke, Sven, Axel och Helge. Jag blev skolkamrat med Axel

När man passerar Mörkemyr på väg mot Grövkas passerar man Blötemyr, där husgrunden är raserad genom vägen som går fram där.

när vi börja i Skorve skola augusti 1924 för fröken Hedberg. Efter några år flyttade familjen till Mörkemyr där flickan Vega föddes. Av de fyra pojkarna är det bara Sven kvar i livet, systemen Vega finns också kvar i livet. Har själv idag den 24 oktober 1994 besökt honom (Sven) efter alla dessa år, han var nu 83 år fyllda. Därvid blev jag i tillfälle se ett foto på Mauritz med sina föräldrar utanför huset vid "Lillevattnet", liksom ett foto på de fyra bröderna. Efter några år fick fadern arbete i Göteborg så våra vägar skildes åt. Axel som sedan tog sig namnet Vattengren bodde i Kungälv där han bosatt sig. Besöket jag gjorde samt vad man upplevde var mycket intressant. Beträffande det åldriga paret tycktes Martin vara en kortväxt och knubbig person medan frun var lång och smal, sonen däremot mera ordinär. Axel som jag ju haft mest kontakt med kände jag igen dragen på. I folkmun på den tiden hörde man aldrig annat än "Mauritz på vant". Troligen hängde detta uttal med från hans hem. Med detta slutar jag här och går vidare.

15. Melintorpet.

Är nu på väg ut mot soldattorpet för Skarstad, vilket på den tiden hade en soldat som hette **Melin**. Därav namnet Melintorpet. Denne person tog efter avslutad tjänst vid regementet anställning som brevbärare från Brodalen till traktens befolkning här uppe. Skall man besöka Melintorpet som ligger uppe i skogen på den yttersta av Skarstadsgårdarena mot Skorve. På själva krönet av backen tar man till höger om husen och går uppför backen – men ta med någon som är känd på platsen, troligen är där ganska igenväxt. Soldaten för Mellby nr 89 Edvard (Olsson) Melin. Efter tjänstens slut blev det torpet på Skarstad och postbärare.

Är nu framme vid Melintorpet, vars husgrund man hittat och fotograferat. En skogsväg ner mot Skarstad kallades förr i folkmun för "Agefjell". Efter soldattiden blev det till att för postiljonen gå från Brodalen till Öнна, där det fanns en anhalt.

Brev från Lennart Edberg Karlstad, till Arne Sivertsson

Bäste Arne Sivertson!

Tack för ett mycket trevligt brev angående mina släktingar.

Det är riktigt att min mamma Elsa Edberg kommer från soldaten Edvard (Olsson) Melin.

Det är däremot inte rätt att min pappa Harry Edberg kom från Trollhättan. Han är visserligen född i Göteborg men kom som mycket liten till Lysekil där han växte upp och gick i skolan.

Hans pappa (min farfar) arbetade som linjemästare vid Televerket och var verksam inom detta företag fram till sin pensionering.

Här kommer det data från vår släktforskning:

Edvard (Olsson) Melin Soldat nr 89.

född 1843-01-30 i Brastad socken död 1929-01-20 i Bro socken

gift 1865-11-13 med Anna Lovisa Olausdotter född 08-12-1839 i Brastad socken död 11-02-1922 i Bro socken.

Barn:

Emma Olivia Melin

född 08-12-1866, Mellby i Bro socken

död 1948-02-26 i Lysekil

Oskar Leonard Melin

född 02-02-1870 i Brastad socken

Emilia Bernhardina Melin född 07-02-1873 i Bro socken

Alma Augusta Melin

född 03-05-1876 i Bro socken

Paulina Melin

född 1880-05-21 i Bro socken

Anna Olivia Melin

född 1883-01-27 i Bro socken

Axel Albin Melin

född 1885-05-22 i Bro socken

Emma är min mormor och hon gifte sig mycket riktigt med Carl Hilmer (Carlsson) Åhlander som var född 07-10-1864 Ö Humlekärr i Lyse socken och död 45-09-30 i Lysekil.

Emma och Carl fick nio barn och det sista var Elsa Frideborg Åhlander som gifte sig med Harry Edberg och de fick två barn Lennart Edberg (Jag!) och Margareta Lundström.

Det är vad som kan vara av intresse från mitt släktforskningsarkiv och skall med stor iver föra in de fakta som jag fått från er.

Det är intressant att få reda på att rester av "Melintorpet" finns kvar. Finns det någon möjlighet att få en mer preciserad beskrivning på hur man kommer dit. dvs. från huvudväg och framåt? Pappa Harry och jag skall göra några dagar i Lysekil med omnejd före midsommar. (Mamma Elsa är död sedan tre år tillbaka).

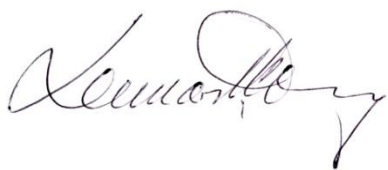
Det är mycket riktigt jag som är domare i Vi i Femman sedan 31 år tillbaka i tiden. Jag är född i Uddevalla men kom som sjuåring till Karlstad då min pappa fick ta ansvaret för att bygga ut den stora automatstationen för Televerket. Jag är utbildad lärare och har arbetat på Länsskolnämnden i Karlstad, Skolöverstyrelsen i Stockholm, varit förlagschef vid Sveriges Radio, Rektor i Tyresö, söder om Stockholm och flyttade till Sunne 1975 och sedan sex år skoldirektör i Sunne.

Jag och min hustru bor sedan 10 år i Karlstad. Har fått två barn (tvillingar pojke och flicka). De har nu försett oss med fem barnbarn, vilket är otroligt trevligt.

Detta var litet mig och min släkt. Hoppas att det kan vara till någon hjälp i ert fortsatta arbete. Jag önskar en trevlig och angenäm sommar, som ju äntligen har tagit säte i våra trakter.

Bästa värmlandshälsningar

Från

Lennart Edberg Kastmansplan 5 95229 KARLSTAD

Nr 1 Emma Melin gift med Carl Hilmer (Carlsson) Åhlander f 1864-10-07 Ö Humlekärr i Lyse sn, död 1945-09-30 i Lysekil.

Emma och Carl fick nio barn den sista var Elsa Frideborg Åhlander som blev gift med Harry Edberg och de fick två barn Lennart Edberg, känd från TV-programmet "Vi i femman", han bor i Karlstad samt systern Margareta Lundström.(se inskannat brev nedan)

Nr 2 dog i tidig ålder.

Nr 3 Emilia B Melin gift med Emil Ferdinand Mellander f 1855 d 1941, Bubacka, Bro.

Nr 4 Alma A Melin gift med Karl Amandus (Skarp) Hellgren, soldat Häller, f 1872 d 1962 Hegärde, Bro

Nr 5 Paulina Melin, gift med Malmström, Stockholm.

Nr 7 Axel Albin Melin, bosatt i Lyse

16. Grenanders affär.

Omkring sekelskiftet fanns nere på **Skarstadsgården** (Tage Karlssons) en affär som ägdes av **Martin Grenander**.

17. Tokehagen. Inne vid **Tokehagen**

låg en annan affär ute mot bergkrönet bredvid gårdsbyggnaderna. Denna ägdes av **Svante Eriksson**, som omkring 1916-17 byggde en ny affär i närheten av järnvägsstationen. Troligen hade han då sålt huset till systrarna

Anna och Maria i "San", Skarstad. I slutet på 1920-talet var man elev i träslöjd i den butikslokalen. När viadukten byggdes revs huset, en del av virket blev ett mindre nere vid järnvägen där damerna bodde i flera år.

Märket på vänstra bilden visar en del av den gamla häradsvägen, som gick upp mot Uteby. Tänk dig det bortskjutna berget mot vägbanan har du bilden klar. På dess krön (vid X) låg affären på Tokehagen under sista delen av 1800-talet och fram på 1900-talet då ägaren Svante Eriksson byggde en ny fastighet närmare stationen. Se högra bilden.

Brodalens Post och Telegrafstation 1916

18. Posten i Brodalen, telegrafen låg omkring sekelskiftet i familjen **"Lackatus"** hus bredvid nuvarande församlingshemmet, detta är nu tillbyggt på senare år. Till vänster om ingången ser man ett fönster där posten var belägen, ja även telegrafen fick ett utrymme fast inte så stort. Personligen har jag haft möjlighet att studera det som fanns. Den som skötte det hela hette **Andrén**. Telegrafen blev senare flyttad bort till det gamla mejeriet där **Selma Wållander**, var den siste som skötte mejeriet. Härifrån gick **Melin** mot Hallinden. De dåliga vägarna var ej alltid så trevliga att utnyttja. Om Skarstad blev slutstation vet man ej, kanske blev det Stranderäng trots allt.

Redan på 1920-talet fick vi posten med **Myrström**. Nu för tiden kommer postbilen fram till husen, tiderna förändras. Samtliga här berörda ställen som inte har angetts gårdstillhörighet ligger under Skarstad.

19. Spelhagen. När man lämnat resterna av husgrunden på Melintorpet och beger sig ner mot Brattönsvägen, strax invid gränsen mellan Brattön och Skarstad på höger sida på slutningen, ser man resterna av ett hus **"Spelhagen"** hette det men i folkmun blev det **"Spällehagen"**. Där bodde en liten vithårig gubbe som spela fiol, men det var nog ganska tidigt, kanske vid sekelskiftet.

20. Åsarna. När man lämnat Melintorpet och går ner mot **"Agegjell"** kommer man ner på krönet av Skarstadsbacken och bara några meter ner går en skogsväg upp mot Åsarna. Ett par stugor har varit placerade där uppe, där bodde ett par systrar, det var troligen omkring sekelskiftet eller början på detta. Kortet visar skolbarnen från Skorve skola som hade gymnastik där uppe. Nu är allt igenväxt. Det är årsklasserna 1914-17 som poserar på kortet ovan.

21. Fåglekärr.

Från Åsarna styrs vandrigen ner mot Åbyfjorden, men dessförinnan träffar man på en skylt Fåglekärr. Går man efter densamma fästes blicken på en gammal ladugård. Där bodde på sin tid syskonen Adolf och Henriette Karlsson. Går man förbi husen upp mot skogen träffar man på ett gammalt torpställe. Korten här bredvid bekräftar allt. Stället heter **"Pallen"**, där bodde Kristina och Anton Johansson vilka senare flytta till Härnåset. Befolkningen passerade här på väg till Bro kyrka.

22. Mon. När man befinner sig på torpet Pallen och går motsatt håll till Önna finner man resterna av ett annat gammalt torp. Det tillhörde på sin tid Per August Svensson med familj. Dottern Alice har berättat att året 1929 i maj körde pappan hem varor med häst och släde, så mycket snö hade de fått, men innan kvällen var den borta. Längre in mot Skarstad och Önna fast på lägre nivå fanns ytterligare ett par gamla husgrunder. Torpet tillhörande Önna gård Per August Svensson

(Teodorsson) f 1869 d 1943, hustrun Maria Karlsdotter, f 1872 d i spanskan 1919. Ett av de sex barnen är Alice g Utgren som bor i Brastad och har lämnat uppgifterna.

Har man passerat Adolfs gård på väg till Olof Ferdinand Johansson f 1868, död 1929 samt hustrun Maria Albertina f 1871 d 1940 är avståndet inte långt. Deras barn Fridolf, Annie och Agda Olsson växte upp här. Boende från torpet Pallen som flyttade till Härnåset med sina barn Malvina, Gilbert och Viking. Malvina blev gift med Fridolf och deras dotter Gudrun gift med Sture Olsson, driver numera gården. Fridolf syster Annie gifte sig med Albert från Kleva Fågelviken, samt Agda med Viking bosatte sig i Göteborg. Ja ödet kan ha underliga vägar. En släkting till Ferdinand som jag kände mycket väl uttryckte sig så här: *"Hade morbror haft fler barn kunde det blivit fler bröllop..."*

23. Kroken, Krogen, Skogen, Bommerit. Efter detta besök blir det till att knalla uppför backen och där på krönet finner man fastigheten Krogen. Följer man vägen till höger hamnar man på torpet Skogen hos Ida och Anton Hansson samt en bror till Anton som hette Oskar som var stewart. Sonen Johan med fru Klara hade torpet i många år tills barnen övertog fastigheten till sommarstugor. På återvägen från Skogen till Bommerit passerar jag Krogen. Men först redovisar jag vad som framkommit beträffande släkten på Bommerit. Har också lyckats få fram förre ägaren Oskar Olausson, Skådene. Föräldrarna heter Hans Jakob Andersson från Barkedal i Brastad f 1830 d 1891, gift med Johanna Maria Christiansdotter född i Askum 1847 d 1918. Familjen arrenderade ett torp under Hogen i Tossene på väg till Välseröds vatten. Stället torde heta något på Wälsbacken eller Wassbacken. Syskonskaran blev som följer:

Amalia Hansson f 1867 d 1921

Maria Hansson f 1871 d 1940

Alma Therese Hansson f 1874 d 1966 g Ljungkvist bosatt i Göteborg. Hennes dotter Anna-Brita Ljungkvist gift Lagervall blev musikdirektör i Göteborg

Anders Henrik Hansson f 1877 d 1885 drunknad i Wälseröd vatten 8 år gammal

Karl Hansson f 1880 d 1950

Magnus Hansson f 1886 d 1977 tvilling

Birger Hansson f 1886 d 1965

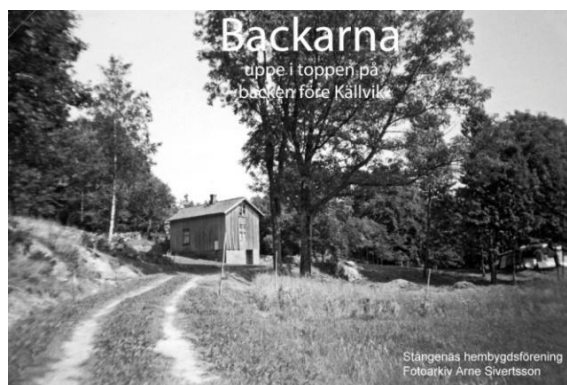
24. Källvik. Man är nu klar att fortsätta vidare mot Källvik, men skall först beröra fastigheten Krogen där Birger Hansson nr 7 i syskonskaran bodde med sin fru Ingrid f 1891 d 1987. Barnen har nu övertagit fastigheten som sommarbostad. Nedanför backen hade vi ju nr 2 Maria Hansson som i inledningen redogjordes personligt. Nu bär det iväg till nr 6 Magnus Hansson på Bommerit och hans fru Maria f 1895 d 1992. De sista åren vistades hon hos dottern Elly Dahlberg i Uddevalla. Tyvärr tycktes ingen av barnen vara intresserad av gården varför den såldes till Edit o Arvid Alexandersson, vars dotter Inez är gift med Rune Olsson, bror till Sture i Fåglekärr, driver densamma. Bröderna kommer från Broberg.

25. Gärdet, Hytta, Talavid. Går nu vidare utåt där man på andra sidan dalen ser man torpet Gärdet. Där bodde Josefin och John Karlsson med sonen Gunnar. Lite längre har vi Adelina Sjöbloms ställe, båda låg under Häller. Har nu hamnat ute på Hytta där bodde Otto Johansson f 1858 d 1927 med hustrun Augusta på Hytta f 1860 d 1944. Det var dagligt uttal bland befolkningen. Numera heter det Talavid, men då ägde sonen Herman Ottosson stället, nu är det sommarbostad. Folk brukade säga att Herman bodde på *"Talavid men han hade ingen att tala vid"* utom hustrun Annie som fortfarande lever, 95 år gammal vilket hon fyllde i april månad 1995, vilket också har bekräftats av en släkting till Annie som bor i Lysekil. (Annie som var född 1900-04-21 gick bort 1995-09-05)

26. Torpet Bråtebron, Sjöbloms. Adelina Sjöblom f 1876 d 1954 Den åldriga kvinnan Amalia Hellström du ser vakta kor på fotot här ovan, skall enligt uppgifter man fått, vara omkring 90 år någon gång i slutet på 1920-talet eller i början av 1930-talet. Malin som det blev i folkmun hade som jag vet en dotter och son, stället torde vara i närheten av "Hytta" eller "Talavid", husgrunden har inte hittats än. Dottern Charlotta "Lotta" kunde man träffa ibland när hon gick till affären på Stranderäng. Artur hade en ovana att prata med sig själv. Mitt hem var på Stranderäng, min mor har berättat en episod som bekräftar detta. Vid tillfället ifråga fick hon höra ett resonemang som kunde gälla flera personer. Men ej så, utan Artur var helt ensam. Detta som skrivits är med sanningen överensstämmande. Familjefader finns ännu ingen kännedom om.

27. Backarna. Från Hellströms fortsätter man vidare ut mot lägenheten eller torpet Backarna under Sörtorp. Stället ligger nog närmare Källvik uppe i berget. Där bodde familjen Hjälms. Johan f 1863 d 1949, hustrun Augusta f 1865 d 1950, personligen kände jag några av barnen och deras barn. Numera är fastigheten sommarstuga för familjen Edsman från Uppsala. (Se foto till höger.) Komplettering till Sörtorp 1:6. Detta köptes 1951 av professor Edsman, hustrun Brita dog den 9 september 1994 och enligt hennes sista önskan ville hon gravsättas på Bro kyrkogård, vilket också skett.

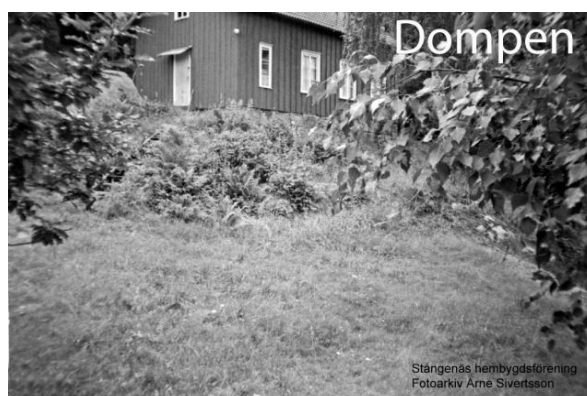

Innan man beger sig utför backarna mot "Källvik" ligger till höger ett annat ställe som har bebotts av familjen Haglund på Backarne. Det är nr 1 i syskonskaran från Vålseröds vatten. Amalia Hansson f 1867 d 1921 gift med Emanuel Haglund med barnen Ivar, Evelina – i folkmun hördes alltid "Evelin på Backarne" samt en bror som var handikappad som hette Erik. Nr 5 Karl Hansson f 1880 d 1950 var jordbruksarbetare och bodde på arbetsplatserna. Nr 4 drunknade i 8-årsåldern, slutligen har vi nr 3 vars öden är okänt. Härmed är detta klart beträffande familjen Haglund och den släkten. Komplettering beträffande ovanstående släkt. Huset äger nu Lennart Hedlund. Evelina blev gift och bosatt i Brastad, död sedan några år.

28. Det bär ner för backen – men stopp där ligger ett hus vilket **"Olle i Källvik"** ägde, ett stående uttryck bland befolkningen. Han var far till Knut Olofsson, Runden. Därefter kom Sigge Samuelsson som nu är död, änkan vistas på ett hem i Ljungskile. Nu är det sommarbostad. Komplettering: Olles i Källvik, fastigheten ägs numera av professor Friis, Uppsala.

28. Dampen. Nu är det dags för en promenad längs stranden av Åbyfjorden in mot "Dampen". Där bodde omkring sekelskiftet Andreas Napoleon (Karlson) Kvist f 1882 d 1968, med hustrun Agnes Laurina (Bäck) Kvist f 1878 d 1960. Jag kände några av barnen bland dem Hillevi d 1995, hennes syster Isabella som dog vid 91 år i november 1994 bosatt i Munkedal. Systemen Astrid 95 år bosatt i Göteborg. Numera ägs fastigheten av professor Dahl, Oslo. Under 1920-talet gick man ofta denna väg.

29. Snipet, Stranderäng Täppan 2. Under promenaden från Dampen går tankarna blott mot förra seklet. Vid "Snipet" är det bara att tänka sig den gamla häradsvägen vilken stryker utmed bergsknallarna genom gårdarna in mot Stranderäng. Första gården tillhörde Severin Johansson, nästa Justina Niklasson med barnen Oskar, Karl och Anna. Fortsätter man vidare in genom "Liarna" kan man med tur upptäcka en portsten, hålen efter staplarna syns ganska väl. Det var infarten till "Täppan 2". Nu knallar jag vidare backe upp och ner. Redan är man uppe vid en liten stuga, där bodde en gammal gumma med sin son. En otrolig historia berättas om dem, men den är sann, jag garanterar. Gumman hade ystat en ost och förvarade den på vinden där pojken fann den och tog med sig på friarståt. Då utbrast gumman: **Nu har pojken (namn) tagit den vite osten, ja åt he....vete med den**, hon svor ganska friskt berättades det.

30. Vandrigen går vidare in mot **Stranderäng 1:20** torpet vilket ägdes av målare K Jonsson, vars son Ernst med fru Gerda bodde kvar långt in på 40–50-talet. Äldste sonen Evert har hemmet till sommarboende. Yngste brorsonen har byggt sig en sommarstuga på torpet, alltså både 3-dje och 4-de generationer.

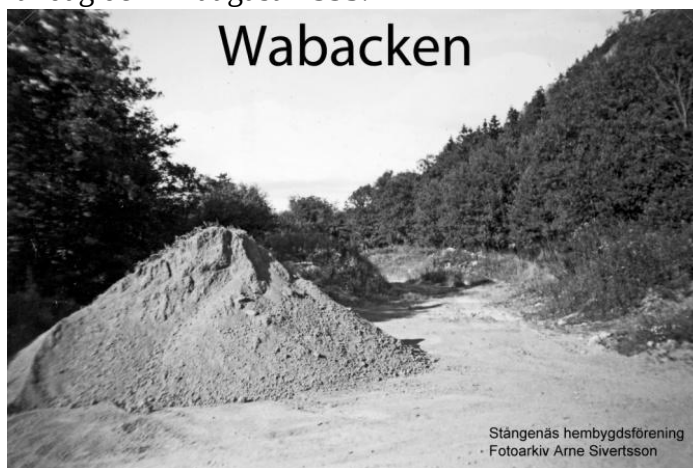
På gården bredvid bodde på den tiden Karl Nilsson med fru och döttrarna Emmy och Henny. När gården såldes till Edvard Olsson med fru flyttade de till Grinnarne, utmarker mot Jordfall. Numera finns ytterligare två fastigheter. Systrarna Nilsson åkte till Göteborg och drev kaféerörelse. Familjen Olsson drev gårdens skötsel tills mannen dog. Maria blev ensam med barnen. Vid inledningen av denna berättelse fanns en Karl Niklasson som visade ett intresse för Marias situation och gifte sig med henne. Det blev ytterligare tre barn.

31. Längst in mot Bärfendal låg **Stranderäng 1:26** enligt dagens fastighetsbeteckningar. Omkring sekelskiftet och framåt ägdes gården av **O H Sjöberg** som även drev speceriaffär, sedan övertog sonen Birger Sjöberg med fru Ester hela rörelsen, vilken tyvärr ej kunde räddas, affären fick läggas ner 1934. Gården såldes 1935 till Sigvard och Maja Larsson, Brastad som 1944 sålde gården till Arvid och Signe Hansson och sedan har den gått i arv till Allan och Gerthrud Hansson. Nu är det deras son Mikael som sköter ruljangsen.

32. Wabacken rote 70. Längst in mot grusgroparna låg ett soldattorp på sluttningen ner mot ån, några krusbärsbuskar skvallrar om vad som varit. De befintliga åkrarna sträckte sig längs åkanten mot gränsen till Östebo. Där ett stort jordupplag nu finns. Jag kan ännu minnas hur det var på den tiden, omkring 1930-talet. Några krusbärsbuskar kan man bortse ifrån enär slänten har grävts undan. Har själv kollat nu idag den 14 augusti 1995.

Nu är det dags att promenera utmed åkanten mot Åbyfjorden, där finner man Justina Niklassons ägor sträcka sig över ån till Åbysidan. Det hö som blev slog man med lie och frakta över i en eka. Ännu på 1930-40 talet gjorde man detta. Den övriga delen vid fjorden och åkanten användes som betesmark av samtliga markägare. År 1852 inköptes gården vid Åbyfjorden av Bokenäsfamiljen Abraham Nilsson f 1810, jämte hustrun Malena Jonsdotter f 1806, dottern Albertina Christina

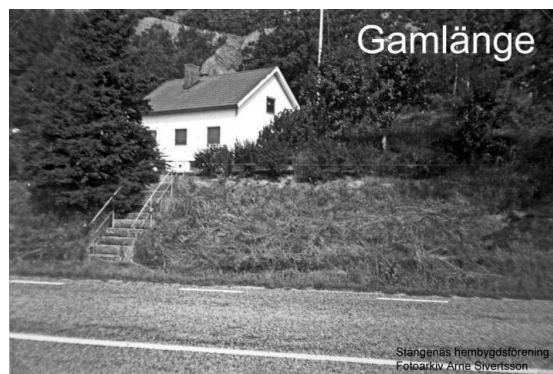
Abrahamsdotter f 1851. Deras bostad blev då antagligen **”Täppan 2”** den var troligen en förbindelse med den dåvarande häradsvägen. Tidigare ägare okänd.

Enligt uppgift av Landsarkivet i Göteborg blev dottern gift med Siver Hansson från Svarteborg d 1871-08-18. 1872-02-29 föddes sonen Herman, ytterligare en son föddes, Johan 1874-03-04 han dog 1874-04-07. Modern dog redan den 9 mars, allt detta hände från den 4 mars 1874 tills den 7 april. Detta var svåra motgångar för mannen som övertagit gården. Enligt lysnings- och vigselboken för Bro församling ingicks det andra äktenskapet 1880-12-

29 med Helena Josefina Mathiasdotter f 1852-07-31. År 1894 dog Siver Hansson och efterlämnade hustrun med 5 barn, den yngste knappt två år och med dödsfallet önskade nog Herman att få ut sitt arv efter föräldrarna. Om detta bidrog till att änkan fick lämna ifrån sig gården till fordringsägaren kan man undra över. Man har många gånger funderat på de olika skiftenas läge, men beträffande Severin Johansson fick han åkermarken av Siver. I stället för skogsmarken som gränsa mot Sjöbergs fastigheter inne på Stranderäng. Tappan 2 sålde Sjöberg enligt köpekontrakt 1918-05-18 till Karl Niklasson som senare sålde gården till Fritz och Anna Engström, vars sonson nu äger densamma. Med detta skall jag nu vara tillbaks vid Snipet där utgick jag ifrån.

33. Gamlänge.

Ja är man nu framme vid "Snipet" men sticker åt motsatt håll, rundar berget som vägen följer mot vänster upp till torpet Gamlänge där den passerar mellan hus och ladugård. Där bodde på sin tid Martin – Josefina Andersson som tidigare bott på Kornhagen. Sonen Johan med fru Elsa var sedan ägare till stället. Så småningom flytta dom till Angård, där han omkom under svedjning i slutet av 1940-talet. Sedan kom Arvid och Olga Mattsson, vilka jag kände. Efter dem kom Bernhardina på Jordfall, vilken även byggde ett nytt boningshus. John och Gertrud Karlsson var nästa omgång, han kom från Brattön och hon var dotter till Bernhardina på Jordfall. Deras son Bengt äger och bor i huset. Om du lägger märke till så ligger nuvarande vägen ganska lågt mot marknivån, ja se på trappan. Har själv varit med och utfört detsamma 1935. Denna jordmassa körde vi in till Stranderängs bro och den nya vägbanan. Får också tala om att året 1900 brann både boningshus och ladugård ner till grunden på Jordfall.

**Bilden nederst på sidan 19, är från Kornhagen, då det vid tillfället var besök från USA
Fotot togs 1914 på Kornhagen av fotografen Johan Liiv Stensjö Tossene**

1. Martin Olausson bror till Emanuel Haglund. 2. Otto Andersson Grinnarne son till nr 4. 3. Severin Engelbrektsson död. 1963 Skorve död. 1943 USA. 4. Martin Andersson Kornhagen, Gamlänge. 5. Jimmy. 6. Natanael Kristensson Kornhagen Öнна. 7. Okänd 8. Johan Andersson Gamlänge Angård son till nr 24. 10. August Blomberg Grinnarne. 11. Hilmer Hansson Jordfall. 12. Edvard Samuelsson Banken Skorve. 13. Karl Blomberg son till nr10. 14. Axel Carlin son till nr24. 15. Beata Olausson Källvik gift med nr1. 16. Adelina Blomberg dotter till nr10. 17. Rosa Andersson gift med nr2. 18. Klara Larsson dotter till nr4. 19. Julia Kristensson gift med nr6. 20. Emma Karlsten dotter till nr4. 21. gift med August Blomberg Grinnarne. 22. Selma Samuelsson gift med nr12. 23. Lotta Carlin gift med nr14. 24. Lena Carlin mor till nr14, 9. 25. Erik Andersson. 26. Ragnar Andersson, Erik o Ragnar söner till nr 2 och 17. 27. Erik Kristensson Öнна. 28. Torsten Kristensson Öнна, Erik o Torsten söner till 6,19. 29. Thure Andersson Grinnarne son till 2,17. 30. Elsa Kristensson Öнна. 31. Alice Kristensson Öнна, Elsa o Alice döttrar t nr6,19. 32. Nils Carlin Skorve son till nr 14,23.

34. Kornhagen.

Nästa etappmål blir nu Kornhagen och färden går nu efter den gamla häradsvägen där den finns kvar och går förbi Alfred Johanssons bostadshus på Skorve och strax är man framme vid Brattönsvägen och målet.

Där bodde föräldrarna till Josefina Kristiansdotter f 1854, gift med Martin Andersson f 1843, bördig från Foss församling död 1919. Hon hade även en bror Nathanael Kristensson vilken senare köpte föräldrahemmet av systemn och svågern, som var ägarna. De flyttade sedan till Gamlänge under Jordfall med barnen som var följande: Anna till Fodenäs i Tossene, Johan till Angård, Karl gick till sjöss och förblev borta. Otto till Grinnarne, Lovisa till Mellby, Emma till Brodalen, "Klara på Gamlänge" flytta till Göteborg. Under barndomen hörde man alltid detta uttryck utan att närmare reflektera men nu fick man förklaringen efter närmare 60 år. Julia och Nathanael bodde här några år men sedan blev det Öнна. De blev rätt gamla som här synes: Elsa K f 1901 d 1992, Torsten f 1903 d 1989, Alice f 1905 d 1989, Erik f 1910 d 1987. Efter Nathanael sålt gården Kornhagen köptes den av Johan och Maria Andersson "Amerikajohan" var stående uttryck. Sonen Bertil blev kvar och övertog driften av densamma. Vid hans död 1985, köpte Gösta Dahlberg jorden och huset såldes privat.

35. Brattemyren. Nu går jag uppför backen "Kastet" ett gammalt uttryck och når f.d. Brattemyren där Grövkasen bodde tills fram på 1800-talets sista del. Byggnaderna låg längre in på torpet. En del av ladugården tog Karlin och satte upp på sitt nuvarande ställe där husen nu finns.

Här ser man nya huset och den gamla ladugården som låg längst in på f.d. Brattemyren under Skorve

Det var Axel och Charlotta som nu var ägare. Men de flesta av barnen är nu borta, endast Agda gift med Erik Josefsson (vilken också är död), hon är nu ensam med döttrarna Eva och Inger jämte barnbarnen. Erik Karlin som var yngst har byggt sig en sommarstuga på torpet. En broder Albert omkom i september 1934 strax utanför sitt hem på Runden, i ett stenbrott för ett vägbygge. Lite längre ut mot Skorvebacken låg i början av detta sekel en stuga som ägdes av mor till Axel Karlin, vars namn var Helena "Lenas stuga". Den låg med gaveln mot vägen samt förstugan på långväggen. Nils Carlin byggde sitt hus på 1930-talet.

När man avser att åka in på Skottefjället nere från Stranderäng får man åka till Skorve och ta in på vägen mot Brattön och väl uppe på högre nivå fanns på 1800-talet ett torpområde som kallades **Brattemyren**. Området berörde på den tiden och fram till vår tid "Carlin-Josefssons" lägenhet och torp. Ett större dike sträcker sig från den inre delen och utåt mot utförsbacken. Huset och ladugården låg på var sin sida om diket. Här bodde på sin tid en familj Niklas Anton Olsson f 1833-04-24 med hustrun Anna Maria Andersdotter f 1831-10-02 med barnen Albertina f 1854-10-06, Justina f 1857-11-10, Olof f 1860-09-29 (enligt boken Stångenässläkter del I, Bro socken av Nils Lindberg). Familjen flyttade därefter till Torpet Grövkas under Skarstad 2:8 i Bro församling nu som dagsverkstorp. Vad jag sedan finner torde barnen ha åkt till Norge där i alla fall Justina blivit gift och bosatt på Tjöme. Resterna av muren finnes ännu kvar där borta enligt uppgifter jag fått. Enligt ovan gifte sig Justina med en svensk sjöman Karl Andersén och de fick tillsammans 7 barn. Flicka nummer 2 Matilde fick tidigt ta hand om syskonen när föräldrarna dog. De yngsta torde knappast slutat skolan eller konfirmerats. Sedermera gifte sig Matilde med en svensk Fritz Hanson.

De fick barnen som följer:

Henry Hanson f 1907-10-10 d 1957-04-20 gift med Thordis Karlsén f 1917-02-11, Haug Tjöme Norge.

Ragnar Berglund f 1910-01-28 d 1958-07-09 gift med Helen Karlsén f 1913-02-15, Haug Tjöme Norge.

Frida Hanson f 1914-05-17 d 1995-08-21 gift med Henry Larsén f 1912-04-28, Volvein 9, Sandefjord, Norge

Barnbarn

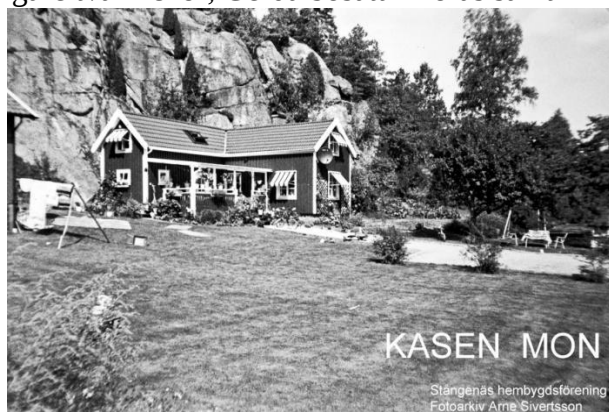
Reidar – Rigmor Fjelly

Robert – Helene Berglund

Rolf – Arne – Else Larsén

36. Mor Augusta på Skorve skog. Lämnar man f.d. Brattemyren och Agda Josefsson och beger mig bort "mot torpet Mon" under Brattön. Den befintliga vägen för området här uppe stryker alldeles in på väggarna på krönet av backen. Där bodde i början på seklet och rätt långt in fram på 30–40-talet "Mor Augusta på Skorve skog" med dottern Anna som var sömmerska, samt sonen Frans. Frans vilken irriterades av ungdomarnas glam utanför huset. "*Här går den Skarstara och släbar o släbar, om dömm gick bort te Halvarse å den väjen*" var hans uttryck vid sina utbrott. Det fanns ytterligare två flickor, Gerda bosatt i Borås samt Wictoria på Åby. Huset är nu sommarbostad.

37. Kasen, Mon. Strax bakom här ligger torpet Kasen (Mon) under Brattön. Året 1897 kom Johan och Lina Augustson och blev dagsverkstorp därstädes. Enligt uppgifter var det 100 dagar som skulle göras per år, med kosten fri. Johan skulle ha kommit från något ställe som hetat

Mon, därav hänger namnet kvar. Sonen Torsten med fru Ellen Karlsson friköpte stället 1934 av föräldrarna Karl och Bernhardina Johansson (Brattöns gård). Efter några år blev kaféteristen i Hallinden ny ägare. 1942 köpte Hans och Klara Trygg torpet och bodde där några år tills deras dotter Signe Svensson med make övertog stället. Deras dotter Monica blev nu ägare tills Arne Tryggs dotter Lena gifte sig med Lars Bergehall året 1995 numera regerar över stället. Som synes har omsättningen av ägare varit rätt omfattande under åren. Rakt västerut över skogen mot Blådjuperöd finns ett gammalt ställe vilket troligen berörs i senare avsnitt.

38. Martinssons, Bonnekärr. Nu bär det iväg ner till Skorve över Kungshamnsvägen, från Brattönsvägen fortsätter jag bort till gården 1/8 mtl Skorve 1:4 i Bro församling. Någon gång på sista halvan av 1800-talet bodde här Eva Hansdotter från Svarteborg gift med Karl Olsson från **Brastad. Fotot visar var huset låg på den tiden.** Det nuvarande ligger mittemot i det mörka partiet och byggdes omkring 1901-1902. Barnen som föddes här var Oscar f 1880, Mander f 1883, Alma f 1886, Georg f 1890. Vilken senare i början av detta sekel aviserat sin hemkomst, istället kom budet att han omkommit på sin arbetsplats i USA. Enligt Landsarkivet i Göteborg flyttade fam. Olsson till Lyse församling 1891-08-08, Slätten no 63, Lilla Ulseröd eller Liden 39 nuvarande Bohusgatan 18, ovanför Bergmansliden. Enligt uppgift av pastorsexpedition. I april 1889 gick Lyse församling fram mot stationsområdet. När fru Olsson i juli 1894 dog blev hon gravsatt vid nuvarande kyrkoruinen i Lyse församling. När maken K Olsson dog i juli 1932 gravsattes han på Dalskogens kyrkogård enär hans bostad tillhörde sta'n. Även några av barnen har sin viloplats där. En del av befolkningen på Torpet tillhör Lyse anno 1995.

När gården såldes blev det Ninus Berggren som blev ny ägare, nu kommer "Theli" som var vanligt uttal på den tiden. Så småningom blev hon mor till Nanny och Klara Ninusson födda 1905 och 1907 och dog 1989-1990. Efter en obekant tidsrymd dog flickornas far, småningom kom Martin i Blådjuperöd med i bilden, enär hans fru avlidit. Det var pojkarna Hildemar som arbetade i Göteborg samt Arvid som bodde på Skorve och drev i många år tältbio, lite varstans i landet. Därefter kom Henning och Valfrid Martinsson in i bilden. Valfrid står nu som ägare till gården. Klara och mamman skötte i många åt städningen

i Skorve skola, se bild ovan sid 23. Med den tidens karga betingelse beundrar jag dem båda. Vilken underbar människa att göra allt för sina medmänniskor inte nog med sin egen familj utan åtog sig tre fall av ensamstående mödrars barn. Heder åt en sådan människa.

39. Dahlbergs. Har nu dragit mig tillbaka till Skorve 1:4 och försöker att redogöra dess bakgrund. Den ägdes på 1800-talet av P O Grenander i Skarstad, året 1879 köpte Elis Andersson densamma men redan 1896 såldes den till Bernhard och Emeli Olsson, vilka behöll den till 1914, då Albert och Othelia Dahlberg blev nya ägare, vid affärens uppgörelse tog Olsson undan en tomt och byggde sig ett hus bakom ladugården där gamla Brattönsvägen gick fram mot skolan. Numera har ägaren sina uthus för maskiner, där huset låg blir plan för

maskinerna. Även Arvid Martinsson från förra gården hade ett garage på detta område. Gösta Dahlberg har efter föräldrarnas bortgång haft ansvaret för gårdens skötsel fram till 1990 då hans son Kurt tog över. När Bernhard försvann från huset hyrdes detta ut och först på plan var Albert och Ellen Carlin, efter dem blev det Johan och Lina på Mon. Sist var troligen Einar och Signe Hellgren. Slutligen kan jag tala om att Bernhard var bror till Carl och Herman Olsson i Skarstad. Han hade även varit i Australien och arbetat.

40. Skarstad. Är på väg mot krönet av Skorvebacken och vidare ner mot Skarstad. Man passerar första gården men stannar vid nästa som ägts av Johan Eliasson. Lite längre ner från boningshuset låg ytterligare ett hus som flyttats från Backa i Brastad. Går man längre ner mot granngården Rune Thuressons ligger där ett annat som kommit hitflyttat från Östebo (strax intill uppfarten till dess dansbana) på 1920-30 talet. Troligen var det släkt med tidigare markägare Hilma och Martin var de hitflyttade. I min ungdom hörde man folk tala om att Hilma bruka säga: *"Martin gick upp te Skarsta och de va änna svart"*, vad hon menade är nog ingen som förstår idag.

Efter detta beger jag mig ner och över mot Lysekilsvägen 162:an. Det finns ett torp ut mot Önna som på sin tid ägdes av Nathanael Samuelsson, far till Carl och Axel Wallin. Brodern Carl Samuelsson bodde strax intill innan det bär utför backen. Nathanaels fru Maria hade gått bort tidigare, innan denna flicka från Brodalen blev hembiträde på stället. Bland sysslorna var bland annat att tillverka smör, vilket det var stor efterfrågan på i butiken på Stranderäng (Sjöbergs affär). Både smör och ägg bars till Sjöbergs på 1920-30 talet, sedan var det att bära hem det man handlat, man fick bara gå och bära. Andra tider att leva i.

55. Håla. I mina pojkår hörde man ofta uttrycket *"Jörj i Håla"*. Det var Skarstadsgården Håla mitt emot Axtvetevägen som Emma och Georg året 1926 hade Henry Wahman, Stranderäng som "hööling" vallpojke. Han var då endast 9 år. Georg sålde gården till Emil men omkring 1938 planerade Emil för huset som 1939 stod färdigt för inflyttning av Alida och Emil. Han sålde då gården till Helfrid och Fritiof Johansson. Vid

riksdagsmannavalet i september 1976 var intresset inte så stort för Fritiof, men han tog i alla fall mopeden och körde mot Brodalen för att rösta. Men det blev hans sista resa, han krockade med en bil och omkom. Änkan bor fortfarande kvar i stugan på gården och går nu mot sina 90 nästa år. "Höölingen" bor sedan många år i Trollhättan och firar 80 år 1997.

41. Ryds hus. Nu bär det av iväg ner på den gamla Lysekilsvägen mot stationen, i närheten av Enhovs infart låg ett litet hus, ungefär i mitten av väghalvan motsatt håll jag kom ifrån. Året 1932-33 besökte man familjen Rydh i något ärende. Efter dem kom syskonen Berg, Hildur och Alfred från Leoborg (stället ligger lite bortom Fredrik Nycanders privata kyrkogård, ovanför f.d. pensionatet Varpet (under Åby). (Det var bohusskalden Fredrik Nycanders privata kyrkogård som här berörts

han tycks ha bott på Åby eftersom han fick sin grav här). Alfred Berg var skomakare. Omkring 1950-talet revs huset vars delar användes i Enhovs fastighet till verksta'n.

42. Efter visiten hos skomakaren blir det nu att fortsätta vidare mot krysset vid Bjälkebräcka, men går nu åt Gläborgshållet. I bilden till höger ser man **Wallins snickeriverkstad** med lagerbyggnad, som fanns från 1920-tal till en bit in på 1950-talet. Då fick man gå nedför slänten mot nu, sedan marken höjt sig så att gräsmattan växt över väggkanten, t.o.m. har en björk rotat sig. Längre in på området byggde Gerda och Arvid Rodin en bilverkstad som sedan flyttades över på motsatta sidan där den ännu finns kvar, men ej i det ursprungliga. Är man på väg mot stationen dröjer det inte länge förrän man når infarten. Vägen går upp mot husväggen bort mot Svante Erikssons affär. Han byggde denna troligen 1916-17, då han flytta från Tokehagen, där han varit tidigare. När du befinner dig på området och går ner mot där ladugården och utedasset som ligger i nivå med åkern på andra sidan bäcken. På slänten mot grusplanen stod ett par stenstolpar med ett järnrör där bönderna band sina hästar, vid sina besök.

43. Stationen. Under 1920-talet fanns en föreståndare som hette Nilsson. Han ligger begravd på Bro Kyrkogård, den mellersta. Efter honom blev det Josefsson, året 1933-34 inträffade ett missöde – ett tåg mot Brodalen så spårade loket ur på stationsområdet. Efter detta flyttade han till Håbygård. På den tiden fanns inte viadukten utan bommar på två ställen. Skulle tåget gå mot Gläborg, hade han ett stående uttryck *”Tåg ud o kalv in osså bommane de va sickert san”*. Tyd det den som kan... Nu går det inga persontåg, bara godståg. Omkring 1950-talet byggdes både station och spåren om. På den tiden var utgången från väntsalen mot spåren, nu är den på gaveln. Där fanns på 1950-talet och några år framåt en kiosk som ägdes av Bertil Hansson, Gröv..

44. Hallindens Café. Lämna nu området för att besöka husen på andra sidan Lysekilsvägen. Först blev det då Hallindens Café som Ester och Ernst Andersson byggde år 1927. Ester Larsson var flicknamnet och bördig från Prästorp i Brastad. Ernst var son till handlaren Edvard Andersson i Vrångebäck. Efter några år föddes sonen Rune som med tiden blev till stor hjälp för sin mor i skötseln av caféet. Efter några år blev Ester sjuk och dog i tidig ålder.

Familjen tog sedan namnet Hallenbrandt när Andersson var ganska vanligt. Med tiden träffade Rune en flicka som härstammade från Skåne, Margareta Månsson. Det sa tydligen klick, småningom blev det giftermål och sedan en flicka, bosatt i London idag med sina barn och

man. Den andra flickan bor i Göteborg. Rune med familj flyttade sedan till Dingle där han skötte lastbilscentralen fram till sin död. Han ligger i sin mors grav vid Bro kyrka. Ernst flyttade sedan till Växjö och träffade en kvinna och det blev giftermål och även en son, halvbror till Rune vid namn Ulrik, bosatt i Eskilstuna. Ernst är numera död och vilar på därvarande kyrkogård i Växjö. Ester föddes 1904 och dog 1941. Rune föddes 1925 och dog 1980.

45. Hallindens Bageri & Café, Hallind

3:20. I början på 1950-talet kom man på tanken att ordna för en bagerirörelse på orten och 1953 var det klart att sätta igång att flytta från Göteborg.

På den tiden gick det lättare att få byggnadslov om man ägde en äldre byggnad. Hade då köpt ett hus av snickare Oskar Samson uppe på Änghagen i Bärfendal. Huset revs och flyttades hit opp. En del blev bränsle men för övrigt användes allt. Till och med trappstenen har placerats uppe vid källardörren.

Några år framåt alltså 1952 började jag planera för den rörelse som 1953 blev Hallindens Bageri & Café. Detta drevs till pensioneringen 1982. Under åren kom man i kontakt med många trevliga människor, bland dem Arne Nyberg i IFK Göteborg – Lasse Lönndal, samt skådespelerskan Emmy Hagman, som varje år besökte oss, vår och höst. Detta var bara en liten bråkdel av alla man kom i beröring med. Hon hyrde på Bohus-Malmön av en fru barnafödd här i trakten.

46. Hallindens speceriaffär. När man är klar med föregående objekt blir det en promenad bort till den gamla speceriaffären som placerats mellan landsvägen och bäcken som rinner fram längs stationsområdet. Någon gång omkring 1910 byggde Svante Eriksson, Tokehagen sin affär här ute för att komma närmare stationen när han skulle hämta sina varor, vilka kom medelst järnväg på den tiden.

Från Svenneby kom omkring 1918 Gustav Johansson med fru Jenny och söner Torsten f 1911, Henry f 1914 och övertog affären. Någon gång mot 1930-talets slut övertog Torsten affären som senare 1959 under hans epok flyttades till sin nuvarande plats enligt fotot.

47. Post. Som framgår av detta är det den gamla häradsvägen från förra seklet som kommer ner mot den stora vägen på höger sida om trädet som numera finns kvar fast en hel del större. Detta var utfarten för befolkningen ovanför Sjöbergs fastighet, där för övrigt posten var belägen i andra våningen. Man gick in köksingången och uppför trappan till vänster. Troligen var detta på 1920 - 30-talet.

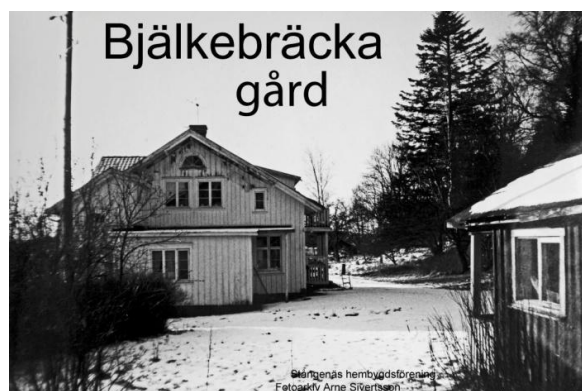
48. Taxi. Längre bort mot Gläborgshållet vid uppfartsvägen till Hallind 3:3 köpte och byggde Gunnar Hedkvist, Hegärde, tomt samt hus som han bebodde några år, där hyrde förövrigt en försäljare Augustsson. Vilket år som Ingeborg och Henrik Tobiasson med barnen Ingegerd, Leif och Gunnel tog fastigheten i besittning kan jag inte säga, men efter Henriks bortgång 1986 övergick rörelsen till ny ägare i nybildade taxicentralen i Lysekil.

Befinner mig vid gamla krysset Bjälkebräcka bro och ger mig in till höger på de gamla vägarna bakom teleautomaten och vidare upp mot Vägverket där 1900-talets svänger åt vänster framför byggnaderna. Den äldre träffar man på vid promenaden uppe mot berget och skogen som övre fotot visat, enär den kommer bakom Vägverket nerifrån sandsilon. Uppe vid skogskanten första efter Vägverket ligger ett hus vilket byggdes på 1920-talet av Knut Olsson (Astrids) från orten vars son Holger föddes här 1927. Huset såldes efter några år till Alma och Albert Mattsson, vars brorsdotter numera äger fastigheten ensam, hennes man (Valdemar f 1904 d 1976) är nu död. Bakom uthusen gick den gamla utfartsvägen på 1800-talet upp mot Amanda och Axel Olssons ställe. Vilket flyttats hit ner från "Siljebacken" inne vid stenbrottet. Sonen Hugo dog redan i 20-års ålder. Nicander var snickare som fadern. Hjalmar och Alice tjänstgjorde vid posten. Alice dog i september 1995. Härifrån svänger vägen neråt längs skogskanten, och följer sedan insidan gärdesgården upp mot Färdig Betong.

49. Bjälkebräcka gård. Har nu nått upp till krönet, du ser pressningen, (se bild ovan) som skyddar gallren där gruset tippas ner till fabriken. Längre ner till höger skymtar ladugården där man kör in på gårdsplanen och du är framme vid Bjälkebräcka gård. Hit kom någon gång på den senare delen av 1800-talet en familj från Hogen i Håby församling. Det var föräldrarna till Alfred i Staxäng, Georg Olsson i Bjälkebräcka samt Amalia i Mellby. På Björket som man ofta säger kom Witalis, Elvira, Gunnar, Astrid och Ragnar men ordningsföljden okänd. Både Witalis och Astrid insjuknade i spanska sjukan året 1919, ja Astrid dog ung. Witalis överlevde krisen. Ragnar som yngst lever än idag dec 1995, 85 år gammal.

Hallindens klack ser man i bakgrunden samt det gamla garaget lite längre ut. Lämnat Björket gör jag nu och beger mig i väg förbi ladugården och snart ser man resterna av ett hus, som ligger inne i ett buskage. Där bodde Malin och Bernhard i "Lådda" som var vanligt uttal förr i tiden. En bror till honom fanns här på orten, ättlingarna finns lite varstans. Nästa hyresgäst blev Serafia Rodin, Hilda Åsberg bodde här i många år därefter.

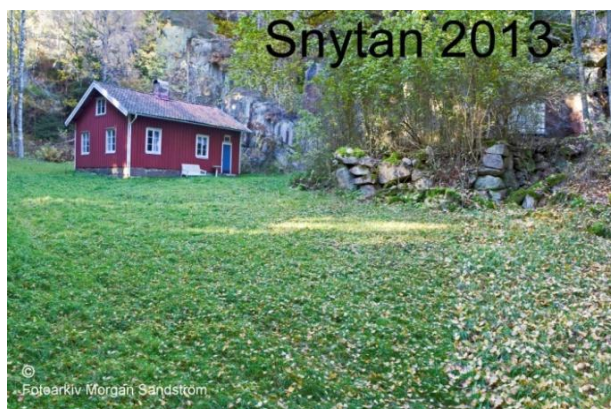
50. Torpet Snytan (Snytå). beläget vid foten av Hallindens klack på dess baksida tillhör Hallinden 3:3. I seklets början bodde här uppe ett par från Svarteborg, mannen arbetade inom stenindustrin men efter någon tid blev det flyttning utåt samhällena.

51. Lövkasen. Över kullen mellan de båda torpen tar jag en promenad från Snyda ner mot Lövkasen som tillhör Hallind 4:1. Där bodde på sin tid Gustav Lorentsson. Namnet "Loringen" kommer troligen av hans efternamn. Han dog omkring påsken 1957 (f 1879).

Malin och Bernhard i "Lådda"

Stängenäs hembygdsförening
Fotoarkiv Arne Sivertsson

© Fotoarkiv Morgan Sandström

Stängenäs hembygdsförening
Fotoarkiv Sven Rydstrand

På bilden ses Gustaf Lorentzon ligga i gröngräset utanför sin stuga.

52. Hallindens kulle. Citat Sven Rydstrand: Den s.k. **Hallinds kulle** i Bro socken, d. v. s. det höga och vackra bergmassivet strax väster Hallindens järnvägsstation, är sommartid ett omtyckt mål för turister och naturintresserade. På vandringen halvvägs upp till kullen träffar man på det lilla idylliska torpstället Lövkasen. Där bor en ensam man, f.d. stenhuggaren Gustaf Lorentzon, som är väl bekant med vägarna i det. närbelägna Skottefjället. Gärna tjänstgör han som ciceron och vägvisare för de besökare som kommer, och det är inte så få fjällvandrare, som han under årens lopp visat tillätta i skogen.

I detta sammanhang kan nämnas, att det är en underbart vacker natur uppe på Skottefjället. En omtyckt vandrarstig går från Hallindens station till Bärfendals kyrka. Den turen kan rekommenderas för en trevlig söndagsvandring. Inte minst de gamla ödetorpen, som leden berör, är väl värda ett besök.

53. Hallindens festplats. Lämna nu Lövkasan och beger mig på hemväg. Går ner mot vägen från stenbrottet och går Ögårdslarne fram mot Björket där jag tar av till vänster och upp mot f.d. Hallindens festplats som nu ligger öde.

Det var en gammal tradition att man skulle gå på dessa fester midsommar och augusti. Ett extratåg från Lysekil kom upp var för det mesta fullsatta. Från skärgården kom båtar med folk till Källviks brygga vid Åbyfjorden.

Därifrån fick folket promenera längs sjökanten in mot Snipet vid Stranderäng, ja sedan vidare stora vägen mot målet. Från mitt hem därnere har jag personligen sett dessa promenader, sanningshalten är därför garanterad. Det var glest med bilar på den tiden, men cyklar var desto fler. För att läsa mer om Hallindens festplats, se sep artikel av Terje Fredh/Hallindens festplats.

I närheten av festplatsen fanns ett par ställen som tog hand om cyklarna. För ordningens upprätthållande hade fjärdingsman G Nyblom plockat in poliser från distriktet en från vardera Bro och Lyse, tre från Brastad. Det var säkert många som gick rensopade för pengar, liksom tvärtom för där spelades mycket poker vid dessa fester. Om du befinner dig på framsidan och letar i buskagen finner du två brunnar. En var för parken, den andra ägde de två fastigheter som fanns på den tiden längre ut. Parken stängdes definitivt 1958. Har nått målet beträffande denna del av områdena runt oss här i trakten. Med dessa rader överlämnar jag till andra att bedöma kvaliteten på det hela.

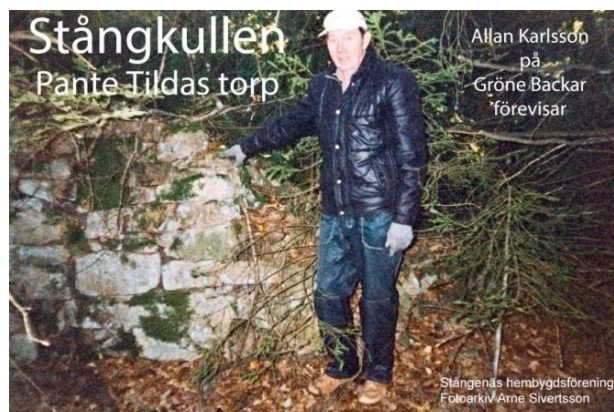

Inne bland träden låg dansbanan

54. Silbergstorpet. Vid Trappeliden gör man en avstickare mot höjden av skogsområdet där man nog hittar resterna av Siljetorpet. Alida Siljeberg bodde med sina föräldrar troligen fram till detta sekel. (1900tal).

56. Skottefjället. Avsnittet om torpet vid Lilla vattnet kan berättas vid en promenad inne på Skottefjället. Våren 1996 hamnade man inne vid nämnda ställe där fanns både hus- och ladugårdsgrund samt vattenkällan till vänster om bergknallen vid vattnet. Här bodde omkring sekelskiftet Katarina och Martin Hansson med sonen Mauritz, obekant om det fanns fler barn.

57. Stångkullen, Pante-Tildas torp. Fortsatte man sedan i nordvästlig riktning kom man fram till Stångkullen, gå ner i giljan vid sidan om kullen, då träffar man på husgrunden till Pante-Tildas torp, vilket odlades redan omkring 1825 och tillhörde Bjälkebräcka gård. Mauritz familj bodde först på Blötemyr, därefter på Mörkemyr. I början av seklet var det inte mycket att förströ ungdomen med. Därför fick de själva ordna för sig vilket traktens barn gjorde. Vid ett tillfälle skulle dom gå in till **58. Lillevattnet** och fiska. En familj vars son ansågs vara för liten, men en äldre i gänget lova ta hand om honom, så han kom med. Fiskelyckan var inte så stor. En fick 3 stycken små mörtar. På hemvägen tyckte den yngste så *här "Det var inte mycke att gå så här långt för 3 små sillar"*. Den som har berättat detta för mig tror jag helt på, han plus en ytterligare lever än.

Om man befinner sig i luften med helikopter med Åbyfjorden-Bärfendalsån å ena sidan samt Gullmarsfjorden-Färlevkilen på den andra ser man djupa dalar och höga skogsklädda bergåsar på Skottefjället. En dalgång nere vid Skorve upp mot Skarstad vidare ner mot Bjälkebräcka och in mot Fjäll Medby. Går man i nuvarande utfartsvägen till torpen ser man en elstolpe med skåp där står noterat Kvarnkasen. På motsatta sidan av dalen vid skogskanten ser man resterna efter byggnader, där en gång i tiden enligt vad jag hört berättats, det funnits både kvarn och såg.

59. Hagetorpets, Linnevik. Strax ovanför i skogen låg Hallindens damm, vilken torrlades på senare år av markägaren. Lite längre in i dalgången träffar man på resterna av Hagetorpets. Båda dessa ställen tillhörde stamfastigheten Hallind 3:23. På nämnda ställe bodde Anna Fredina Bergstedt gift med Anders Larsson – där de fyra äldsta barnen såg dagens ljus nämligen Ingrid, Maria (Maja), Elsa samt Knut.

Därefter flytta familjen till Linnevik Fjäll 1:8, men det huset låg på slänten mot skogen mitt emot nuvarande fastighet. Man ser trappan och resterna av muren. Sedan blev det ytterligare tre barn Karin, Annie samt Gerthrud. Nu var det dags att bygga det nuvarande huset vilket fortfarande är i barnens ägo. De flesta barnen fanns i Göteborgstrakten. Karin dog julafton 1994. Elsa bosatt i Strömstad, Maria (Maja) vistas numera i USA sedan många år.

60. Mjölkeröd. Det blir nu att fortsätta vidare mot ¼ mtl Fjäll nr 1, Mjölkeröd 1:4 i Bro församling. Vilket varit soldattorp från 1844 med nr 66 Svärd för Fjäll-Fossebacka. Efter den sista soldaten fick Augusta och Johan Sahlsten lagfart den 31 oktober 1911 på torpet. När detta blev till salu köpte Ingeborg Tobiasson Hallinden både detta och Petersborg 1:1 på motsatta sidan av dalen, som fortfarande står som ägare för torpen. (Se Lindbergh artikel i LP nedan)

Gamla fotografier berättar

Då jag nyligen i LP såg fotot av sergeanten G. E. Svanberg fr. Tossene och läste om honom, kom jag att tänka på ett gammalt foto av min farmors far, Lars Andersson Svärd, som synes här bredvid. Han föddes 16 augusti 1812 på Ödegården u. Stora Hede i Brastad s:n, som tvilling och yngst i en tiohövdad barnskara.

1832 blev han soldat nr 97 för Väster Sam och Lid i Brastad, vid överstelöjtnantens eller Stångenäs kompani. Han var i många år bosatt på soldattorpet Hagen u. V. Sam, där min farmoder Mathilda Svärd föddes 1840. Svärd blev korporal 1844, med nr. 66 för Fjäll och Fossebacka i Bro s:n, bosatt i fortsättningen på korpralsbostället Mjölkeröd under Fjäll. Han fick Svärdsmedaljen den 31 oktober 1850. Det var ett hederstecken, som detta år instiftas för manskap vid försvaret för minst 16 års plikttrogen tjänst. År 1858 blev han distinktionskorporal, och erhöll efter 31 års tjänst, vid Generalmönstringen den 20 juni 1863, enligt uppgift fanjunkarens avsked. – "Tjänt utmärkt väl."

Lars Svärd var från 1839 gift med Johanna Christensdotter från Berga, Brastad, i hennes andra gifte, och eftersom hennes föräldrar varit åbor på en mindre frälsegård på Berga, flyttade Svärd 1861 dit och blev lantbrukare på äldre dagar. – Enligt uppgift var Lars Svärd under sina bästa år "en kraftig karl och säkert inte nådig att råka ut för". Han var med vid rivningen av Brastads gamla kyrka 1876. – Den 24 augusti 1886 dog Lars Svärd på Berga, 74 år gammal.

Fotot som förvaras i mitt släktarkiv är taget i Ad.Lidwalls ateljé i Tidaholm troligen i samband med någon fältmanöver, och den militära persedelvården var det tydligen inga höga krav på.

Nils Lindbergh

61. Trappeliden. Beger mig nu härifrån mot Långemyren, innan dess kan man med tur upptäcka resterna av "Trappeliden", ett hus troligen från sekelskiftet – vilka var släkt med Klas Olsson, Albertsro Gröv 1:6 i Hallinden.

62. Långemyr. Efter Trappeliden – Sillbergstorpen blir Långemyren nästa mål, stället ligger under Medby kronogård vid Gläborg, som ägde egendomen, men arrenderades av Wiktor och Henning Larsson fram till omkring 1957. Deras son Lennart köpte densamma av Kronan efter föräldrarna. Han dog emellertid efter några år. Vid försäljningen av gården köpte Hedvig och Gottfrid Olofsson sitt ställe direkt av Kronan som fick beteckningen Medby 6:4. Hedvig kom

från Kville, mannen från Bärffendal, där ytterligare 2 bröder och 1 syster fanns. Hennes dotter skall bo här i trakten. Paret Olofsson hade 3 barn Helfrid, Erik och Ragnar (vilken dog vid tidig ålder). Erik var ovanligt begåvad enligt vad en av hans skolkamrater berättat för mig. Att studera vidare var nog svårt på den tiden. Han kom till Göteborg, och dog fram på 1960-talet. Helfrid har jag inte några uppgifter om. Hedvig lärde jag känna i vår affär på den tiden, liksom hennes grannfruar Augusta S och Fredina L. – då var det luft i luckan. Är nu framme vid 1975 då Lilly och Henry Carlsson köpte Långemyr. Men maken dog redan 1978. Lilly gifte om sig så småningom med Erik Sunding och bor fortfarande kvar i Brastad. Lilly står kvar som ägare. Hennes barn var sonen Sven Carlsson nummer 1 och Elisabet C gift Strud nummer 2 samt god trea låg sonen Ragnar Carlsson.

63. Bruskedal. När Långemyr är klar blir det att fortsätta på samma sida av dalgången in mot Fossebacka, där hittar man nog resterna efter huset på Buskedal. Där bodde Amandus och Maria Olsson, föräldrar till Frans som var ogift. Jag har haft en del kontakt med honom genom affären. När han dog är för mig obekant. Frans hade en syster som hette Anni och var gift Rydh. Dom flyttade sedan till Svarteberg

64. Snäcket (Snäcketorpet). På andra sidan av dalgången ut mot Petersborg ligger ett torpställe under Medby vilket heter Snäcket. Där bodde på sin tid Hans Andersson född i juni 1896 död i oktober 1988. Han hade en dotter vars familj var närmast sörjande. Hans hustru är däremot okänd. Kontakten fick vi med honom genom vår affär. Har nu fått uppgifter om hans anhöriga, hustrun hette Olga men dog i 50-årsåldern. Sonen Harry var död när Hans dog, då var dottern Rut med familj ensam.

65. Petersborg 1:1 under Fjäll i Bro församling. Augusta Göransdotter f 1859 i Lyse, sedermera gift med Edvard Johansson från Bokenäs f 1860. Paret flytta 1992 till Uteby i Bro församling. Augusta var tidigare trolovad med en Lundbom, vilken var sjöman, där han också omkom. Dottern

Klara f 1882 gift med August Bergkvist f 1879 på Lågum i Svarteborg. Troligen var de bosatta på Fredriksberg under Medby. Han arbetar vid järnvägen i Hallinden, det var en lång promenad på morgonen och hem på kvällen. Familjen som var rätt stor flytta sedan till Håby. Klaras dotter Lilly f 1910 gift med Knut Niklasson f 1903. Så har vi slutligen Lillys dotter Inger f 1931 i Hunnebostrand, gift med Lars-Erik Ringström f 1929 i Stockholm, numera bosatta i Håby. Fastigheten Petersborg har nu övertagits av Ingeborg Tobiasson i Hallinden, liksom hon äger torpet Mjölkeröd 1:4 under Fjäll.

66. Kasegiljan soldattorp. 1 mtl från Hallind nr 1, ¼ mtl från Hallind Ödegården nr 2.

Jimmie och Hilma Hjalte

Barn

1 Torborg Hjalte gift med Karl Andersson, son Gunnar Karlsson, Jermunneröd

2 Jenny Hjalte gift med John Hansson, barnen Gustav, Erik och Annie

3 Gunnar Hjalte gift med Anna Forsberg, dottern Gunilla, Skarstad

4 Tobias Hjalte gift med Astrid

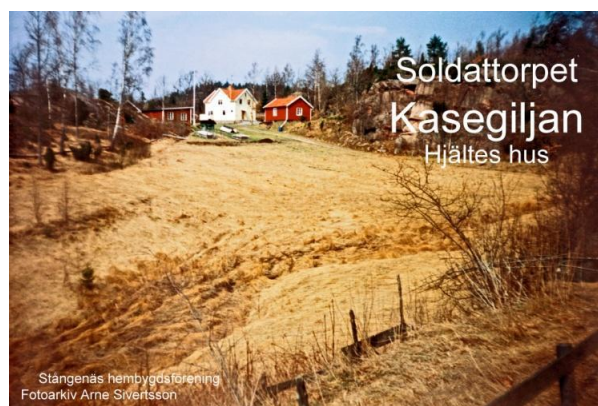
Hedkvist, dottern Anne-Marie, Uteby

5 Anna Hjalte gift med Fridolf Olsson, barnen Rune, Asta, Inger Viola, Bengt och Inger, Vintveten

6 Hilda Hjalte gift med Sven Olsson bror till nr 5, Hegärde.

7 Ester Hjalte, dog i unga år

8 Karl Hjalte gift med Walborg Mattsson
OBS! Personerna nr 2-8 har innehaft torpet efter föräldrarna

67. Hallind 3:24, 3:23. Efter Hjaltes fortsätter man ut till Hallind 3:23 – 3:24, beträffande stamfastigheten ägdes denna under 1800-talets senare del av föräldrarna till Anton Olsson. Av okänd orsak skulle någon hämta en sak i ett annat rum. Enär belysningen på den tiden ej var elektrisk hos den stora allmänheten, användes lysstickor, varvid det råka ta fyr i något brännbart, huset brann då ner till grunden. Detta hände i slutet på 1870-talet. Efter föräldrarna övertog Anton gården och behöll den några år framåt för att sedan ta det lugnare. Beträffande Hallind 3:23 sålde Anton gården till Anna och Fritz Josefsson (Jansson), men tog undan huset och mark längs gränsen (se X på fotot) ut mot Bjälkebräcka. Han bosatte sig nu på fastigheten Hallind 3:24. När barnen vuxit upp övertog äldste sonen Henry med hustrun Birgit gårdens skötsel, men tyvärr dog Henry redan i maj 1981, varför änkan och barnen sköter densamma. När Anton sedan sålde torpet till Gerda Grimberg behöll hon det fram till 1944 då Asta och Nils Carlsson övertog torpet fram till 1:e oktober 1996 då de flytta till Brastad. Deras barn äger nu detsamma vilket byggdes omkring 1877.

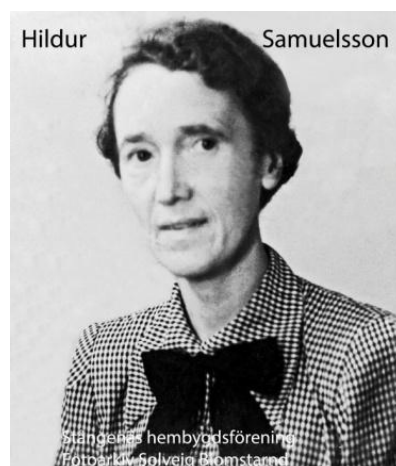
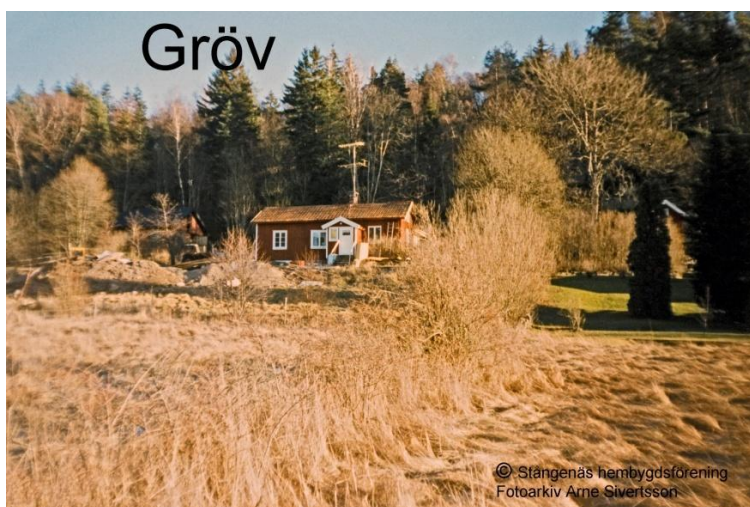

68. Enhovs. Utefter järnvägen mot sta'n ligger tre äldre hus uppe vid berget. Det yttersta ägdes på sin tid av Kristina Lindström med sonen Sven, vilken jag var skolkamrat med i Skorve. Han blev gift med en flicka från trakten. Dom flyttade sedan till

Stockholm men är nu döda. Modern hyrde ut ett rum till personer som saknade bostad, däribland slaktare Rydh. Sonen övertog sedan fastigheten med sålde den vidare till Joel Kristensson i Stockebo efter några år. Walter Enhov blev sedan ny ägare och drev en minkfarm. Nu är det hans son Kent som driver mekanisk verkstad.

Mellan järnvägen och den gamla Lysekilsvägen låg ett gammalt hus i nuvarande 162-ans högra väghalva mot sta'n. Brunnen finns kvar, Enhovs infart markerar läget. Året 1932-33 besökte jag Rydh i ett ärende då han bodde där, sedan blev Hildur och Alfred Berg från Leoborg vid Åby de nya ägarna. Deras hem finner man om man kör mot Kärr (Åby) och tar höger vid Bohusskalden Fredrik Nycanders privata kyrkogård och fortsätter vidare förbi denna upp mot skogen. Enhovs far var sist i huset, han hette Vilhelm Karlsson.

69. Gröv 1:5 Telegrafan.

När du lämnar soldattorpet Kasegiljan och beger dig ner till Hallindens stationsområde längre ut på samma som länsvägen, men över järnvägen, där ligger ett torp Gröv 1:5, vilket sträcker sig uppifrån berget över järnvägen ner till gamla Lysekilsvägen. Detsamma ägdes av Johan och Hulda Samuelsson jämte barnen.

- 1) Elsa gift och bosatt ute vid Hovås på Särövägen,
- 2) Hildur som hjälpte mamman med telefonväxel. Hon fick förstås sedan anlita Ann-Marie Wallin g Olsson. Detta pågick fram till den 12 maj 1957 då automatiseringen skedde. Hildur dog sedan i mars 1990 på sitt 87-år.
- 3) Sonen Axel vilken under en tågresä i Närke omkom på Ervalla station. Av misstag gick han av tåget men upptäckte detta, varför han försökte hoppa på i farten, men det slutade med dödlig utgång. Den nuvarande ägaren Christer Mattsson har byggt till på baksidan. Nathanael Samuelsson på Skarstad och ovan nämnda Johan Samuelsson är svågrar enär fruarna är systrar.

70. Albertsro (Heearna) Gröv. Nästa ställe blir nu Albertsro Gröv 1:6 där Klas och Emma Olsson bodde med barnen 1) Viking 2) Hedvig 3) Gösta 4) David 5) Gunhild (Gulli) och 6) Uno. Nuvarande ägare Margareta och Gustav Pettersson, Jönköping.

När jag i början på augusti företog ett personligt besök på Önna hos Brita Eriksson vars föräldrar Ester och Oskar Mattsson ägt fastigheten, men nu är borta. Det gällde ett konfirmationskort från Bro kyrka i oktober 1908. Vid det tillfället upptäckte jag tavlan på ryggåsstugan som synes på bif. bild. Då lovade hon mig att kopiera av den till mig och till husägaren från Jönköping när hon kom hem till Stockholm. Detta blev fallet som synes ovan.

När Albert Forsberg året 1915 köpte tomten där stugan stått fick den beteckningen "Albertsro" Gröv 1:6, troligen är namnet efter Albert. Senare såldes fastigheten till Klas och Emma Olsson, vars yngste son Uno adress Strömstadsvägen 42B har intygat riktigheten av uppgifterna ifråga. Helena som gumman hette försörjde sig troligen på att gå borta hos folk samt strumpstickning hemma. En från den tiden gammal granne på Bjälkebräcka, Ragnar Bjelkert har för mig berättat detta, vilket han borde väl känna till sen han var hemma på gården.

71. Utby 1:23 Hallinden i Bro.

I januari 1993 avsluta jag en berättelse om våra färdvägar förr och nu. Då kunde man inte ana att framdeles få någon fördel av detta, men så blev fallet. Går man härifrån mot Gläborg och når viadukten tag in på vägen genom gården Tokehagen och uppför backarna, där ligger några hus. Gå vidare tills vägen sticker ner mot Uteby skola, på vänster hand kommer utfarten från torpet vars hus ligger uppe mot berget och skogen. Från Askedalen

under Dingle kom paret Carl Johan Johannesson Mörk f 1824-07-22 gift med Anna Greta Andersdotter f 1834-04-09. Dessa köpte troligen torpet då. När sonen Carl Frans föddes här 1877-01-21 gick han hemma hela sin ungdomstid. Vid närmare de 30 blev det tid före giftermål. Han måste då låta sig konfirmeras, det skedde i Bro kyrka, därefter giftermål med Maria Carlsdotter från Melby i Elfsborgs län f 1882-03-04 d 1961 i Stockholm. Är man uppväxt på trakten här omkring har det inte varit svårt få kontakter med personer som kände familjen. I vissa fall fick jag uppgifter som flera sagt. Sedan kom barnen Wilhelm vars dotter Maj-Britt troligen är bosatt i Uddevalla. Frida gift med Oskar Karlsson "Pyret" vilken jag kände mycket väl genom AK-arbetet på vägen till Stranderäng. Sedan var jag med när dom flytta till Blötemyr på Skottefjället troligen 1932-33. Erik bosatt i Brastad, liksom dottern Viola, sonen Stig. Slutligen Elsa som blev gift med Sven Lindström. I början på 1940-talet flytta familjen till Borås sedan till Stockholm. Det ska finnas ytterligare barn, men var? Efter besöket hos Frans beger man sig iväg ner mot vägen och strax innan man går ner på denna ser man konturerna av en gammal stengrund på vänster hand inne i buskarna. Det ska enligt uppgift vara ett gammalt soldattorp vars innevånare tagit namnet efter gården Uteby 1:9 t.ex. Utgren-Utberg, vilket den siste kalla sig. Tiden rusar iväg vi har redan 1943 då Maria och Gottfrid Gustavsson övertog Uteby 1:23 efter tidigare ägare. Paret hade barnen Johan, Märta vilka är döda, Sterner, Edit och Greta lever än. Edit har lämnat uppgifterna. Under tiden vi drev bageriet blev det kontakter med familjen. I ett senare inlägg redovisas mannens och hans brors barndom.

Diverse berättelser

72. 73. Tragiska händelser

Jag ska här berätta en tragisk händelse som inträffade i början på 1920-talet. Ett torp på Rönningen som kallades "Marke 20" bodde ett äldre par Augusta och Edvin Eliasson. Mannens syster var bosatt på Fisketången. Vid påsktid någon gång på våren 1920-24 åkte kvinnan bussen till Holma i Bärfendal, gick sedan ut till Östebo tog sig uppför Östebogiljan mot Rönningen. (Läs avsnittet del 1 Grövkasen-Mjölkebacken). Hon missade att taga till höger när hon närmade sig toppen av backen, därför tog hon en vilopaus och den blev lång. Fram på försommaren hittades hon vid en gran. Det var en av gårdens folk som skulle ha in korna för mjölkning. Jag minns ännu när min mor och en grannfru var nere vid vägen och bilen passerade förbi oss, hur likstanken slog emot oss, och sitter kvar i minnet. Längre fram i tiden omkring 1970-talet hände en tråkig sak inte långt från den första platsen fast borta på berget Möhättan, där hittades en pojke från en gård i Bärfendal, hans föräldrar kände jag mycket väl, men de är borta nu.

Arne Sivertsson

